UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Collatione bonorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

LEX XVII.

Si emancipato. Op. quod liberetur heres preteritus. l. arbitrio. §. fi. ff. de dolo. Glo. ſol. quod hic heres eſt in mora, vel fauor perſonaruꝫ hoc inducit, ſed male dicit: quare dic quod hic heres ſcriptus commiſit doluꝫ aduerſus preteritū. Unde propter odium preteriti interemit rem legatam, ideo tenetur preteritus tanquam ſua culpa ſit interempta. l. ſi merces. §. culpe. ff. loca. ꝛ l. pe. in prin. ff. ſol. ma. ſed ſi interemiſſet propter odium legatarij, tunc videtur res interempta culpa legatarij, nec teneretur preteritus per eaſdem leges. Si vero non interemit rem legatam propter odium alicuius, ſed ipſius rei legate, vt quia interemit ſeruum propter odium ipſius ſerui, tunc procedit diſtinctio gloſ. Aut heres preteritus, fuit in mora, aut non: ſed quando non eſt in mora, tenetur cedere actionem contra heredem ſcriptū. l. huic ſcripture. ff. ad legem Aquili. Sed an occidens teneatur filio preterito? Dic vt in gl.

LEX XVIII.

Nepos. Opp. de l. nonnunquam. in fi. ff. eo. Glo. ſol. ibi, ꝛ non bene: ſed hic ſoluit, ꝛ bene, quia hic eſt quid imputetur nepoti, quia cum potuit venire per cōtra tab. noluit.

LEX XXII.

Bonorum. Op. ff. eo. l. virilis. poſt prin. Gl. ſoluit ibi pluribus modis, ſed tene illam que ponitur hic, quia non habebit legata vltra virilem,

LEX XXIII.

His quibus. Hic ponitur caſus duobus modis. tene vltimum caſum, ſecundum quem coniuncte perſone nihil debent habere de ſeruis quibus libertatem preſtare debebant, quia teſtator tale legatum non fecit propter eorum commodum, vt probatur ff. eo. l. iij. §. item.

LEX XXIIII.

Interuenit. Opp. quod requiratur tēpus teſtamenti, vt l. j. ff. de reg. Catonia. Sol. Hic loquitur quando legatum deficit ratione perſone: ſecus ſi alias. vt ibi no. ꝛ l. iij. §. quando autē. ff. de iure fiſci. Item opp. de reb dub. l. ſi cognatis. vbi requiritur ꝙ ſit etiam tempore mortis. Dicunt quidam, quod hic forte requiritur. ſed truffa eſt. Quare dic, quod hic loquitur quando teſtamentum impugnatur per contra ta. vnde quod ſit de liberis. non requiritur ex diſpoſitiōe defuncti: ſed ex diſpoſitione iuris. ſed ibi loquitur, quando requiritur quod ſit de coniunctis ex diſpoſitione defuncti. ¶ Item opp. Juſti. de here. inſti. §. in extraneis. vbi tria tempora requiruntur. Dicunt quidam, quod hic forte requiruntur: ſed dic quod ibi loquitur in hereditate: hic in legatis. Preterea, hic quando rumpitur teſtamentum per contra ta. ibi non, ſed mere ibi ex diſpoſitione defuncti ſucceditur.

LEX XXV.

Qui filium. Ibi. petere poſſe, ſcilicet beneficio preteriti.

§. Is, cuius. Iſte §. eſſet ſatis facilis, niſi qꝛ gl. intricat ipſum. Dicitur hic. emācipatū filiū preterijt, quero de quo filio emancipato loquitur. Dicit gl. primo de emancipato, ſcilicet patre iſtius nepotis, ꝛ ſecundum hoc Juriſconſultus hic non reſpondet queſtioni. hoc modo loquitur gl. ſuper ver. defuncti. que incipit, non reſpondet. Glo. reprobat iſtam lec. quia ſi hoc eſſet verum, pretor non tueretur nepotem per hoc edictum: ſed de iure communi tueretur, qꝛ nemo committeret edictum: qꝛ pater datus in adoptionem non cōmittit edictum. l. non putauit. §. in adoptionem. ff. ti. j. Alij volentes ſuſtinere gl. que incipit, non reſpondet, legunt alio modo, ꝙ iſte nepos fuit inſtitutus, ꝛ fuit preteritus alius filius, non pater ipſius. Et ſi dicis, non poteſt ei committi exiſtenti in aliena familia, concedo quod pater eū precedit, ergo erit tuendus vigore huius edicti ſuper verbo. emācipatum. ꝛ h. d. gl. que inci. patrem, ibi quia pater eum precedit, ꝛ ſecundum hoc illam gl. que incipit, non reſpondet. expone per patrem. id eſt, propter patrem. Item in gl. precedenti que incipit, patrem. ibi. §. filius. dic imo, l. cum emancipatus. §. j. ꝛ ibi not. Item ibi, ſecus conſtat eſſe in filio, primi gradus exiſtente in adoptiua familia. alia lec. ponitur in gl. que eſt clara.

TITVLVS VI.

De collatione bonorum.

¶ **Quia** Illi, qui petunt contra ta. tenentur conferre, ideo ponitur ti. de colla. bo. Querit gl. rub. quid vult dicere Juriſconſultus, dum dicit, de collatione, dic vt in gl. ꝛ bene, alias aliter accipitur pro collatione, ſcilicet quam faciunt plures bibentes. Item accipitur pro quadam ratiocinatione, quam faciunt aliqui ſuper aliquo dubio. Item pro comparatione.

LEX I.

Hic titulus Iſta ratio quam ponit tex. non videtur vera: quia ſecūdum hoc etiam ſuus emancipato cōferret. Contra l. ſi emancipati. C. eo. ꝛ etiam emancipati inter ſe. contra hanc l. §. fi. ideo pro tollenda iſta dubitatione gl. declarat, nam ſecundum iſta tempora quicquid filius querebat, querebat patri. l. placet. ff. de acqui. her. l. j. j. ſi a pa. quis fu. ma. in gl. Illud vero quod querebat filius emancipatus, habebat ſibi proprium: ergo iniquum erat, quod emancipatus haberet partē bonorum paternorum, in quibus erat lucrum filij in poteſtate, niſi emancipatus conferret ea, que lucratus fuerat: ꝛ ita vult dicere iſte tex. que ratio ceſſat. ſi tractamus de collatione fienda ab emancipato alij emancipato. Item ceſſat etiam ſi tractamus de collatione fienda a ſuo ipſi emancipato, quia ſuus omnia queſiuit patri Materiam collationis dicam. j. ti. j. l. pater filium.

§. Inter eos Collatio fit inter eos. qui petunt contra ta. de iure communi, ſiue de iure ſpeciali, h. d. Opp. inter emancipatos non eſt locus collationi. vt C. l. ſi emancipati, ꝛ j. ea. l. §. fi. Sol. Intelligatis inter eos, ſed non omnes, quia non conferunt emancipati inter ſe. ¶ Item opp. de l. filium. §. videamus. ff. ti. ij. Solu. datur his qui ſuccedunt eodem iure, ſecus ſi diuerſo iure ſuccedunt. ¶ Item opp. C. eodem l. illā. vbi in ſuccedentibus de iure ciuili habet locum collatio. Sol. Illud de iure nouo. nam olim non habebat locum. niſi in ſuccedentibus de iure pretorio, dicam in d. l. pater filium. Item venio ad ver. plane. ꝛ quero exemplum, dic vt in glo. ꝛ bene.

1 ¶ Emācipatus veniens per contra ta. qualiter conferat ſuis.
2 Collatio habet locum quando queritur ab inteſtato.
3 Argumentum de toto ad partem an procedat.

§. Si ex dodrante. Emancipatus veniens per contra tab. confert ſuo pro ea parte. quam ſibi aufert, ꝛ ſi nihil aufert collatio ceſſat h. d. vſqꝫ ad §. ibidem, ꝛ eſt difficilis §. ¶ No. tex. in ver. totius. dicitur hic quod pro ea parte confert, pro qua parte aufert. cōtra, imo plus confert, quam auferat, vt j. ea. l. §. fi. ꝛ j. l. proxi. §. ſi tres. ꝛ l. pretor. §. Julianus. Huius timore ſunt in gl. quinque ſol. ꝛ quelibet difficilis. Una eſt, ꝙ hic exponatur, confert, ſcilicet omnia ſua bona pro illo quadrante. Non eſt bona, qꝛ iſta l. eſſet impoſita verbis. ꝛ nullum effectum haberet. Alia ſol. eſt quod leges contrarie intelligūtur ſecundum iſtam, vt licet in illis dicatur, centum, vel ducenta habebat, dic ſcilicet conferenda. ſed habebat alia, que non veniebant conferenda. Gloſ. reprehendit per d. l. pretor. §. Julianus. per l. ſe. §. ſi tres. Alia ſolutio eſt. Aut emācipatus ſuccedit ab inteſtato, ꝛ confert omnia, vt ibi. Aut per contra tab. ꝛ tunc confert pro ea parte quam aufert. Iſtam reprehendit gloſ per d. l. pretor.
1 §. Julianus. j. eo. ti. Gl. ergo. ſo. †quarto modo ſolenniter dicit. Aut filius ſolus eſt inſtitutus. ꝛ nullus alius ꝛ tunc emancipatus ſemper confert totum, vt legib. contrarijs. Aut eſt inſtitutus extraneus cum filio, ꝛ tunc confert, pro ea parte. quam aufert ſuo nō pro ea parte, quā aufert extraneo. Sed videtur, ꝙ iſta ſol. non habeat rationem in ſe, qꝛ nihil ad factum. vtrum filius ſolus fuerit inſtitutus. Nam tūc emancipatus aufert ſolum dimidiam. ꝛ ſic tūc pro dimidia deberet conferre, vt hac l. ꝛ ſic iſta non videtur vera ſolutio, ſed magis caſuum variatio. Cyn. tangit. C. eodem ti. l. ſi emancipati. in fi. ꝛ nihil examinat, ſed dic quod iſta ſol. eſt optima, ꝛ verba iſtius gl. ꝛ tex. debent intelligi ſic, pro ea parte. quam emancipatus aufert ſuo, de portione debita ſibi emancipato. pro ea parte confert: ꝛ ſi nihil aufert, nihil confert, vt hic: ſi totam portionem ſibi debitam a ſuo aufert, totū ꝙ habet ſibi confert ita loquuntur contraria. Et ſi dicis. imo non aufert ſuo, niſi dimidiam: ergo pro dimidia debet conferri. Reſpō. dimidiam tantū aufert, ſcilicet hereditatis paterne, ſed illa dimidia eſt totum quod ſibi debetur, ideo totū ꝙ habet confert. Ita loquuntur leges contrarie. Ad vnum tamē aduerte. quod id quod hic dicitur, quod confert pro quadrante, non intelligas quod quadrantem tantum ſuorum bonorū debeat conferre emancipatus: ſed confert dimidiam bonorū ſuorū. Sicut enim aufert a filio ſuo dimidiam portionis ſibi emancipato debite, ita dimidiam bonorum cōfert, vt legibus

contra

contrarijs. De illa tamen dimidia collata dimidietatem retinebit
emancipatus, aliam habebit ſuus, ⁊ ſic quadrantem integrũ ha-
bebit ſuus de bonis emãcipati, ⁊ iſta eſt veritas. Alij, vt Hugo,
ſoluunt hoc contrariũ alio modo. Uide iſtam gl. magnam in fin.
ibi, alij, vt Hug. Iſta ſol. Hug. non eſt vera in ſe, teneatis prece-
dentem ſo. que eſt veriſſima. ¶ Alterius quero. dicit hic, quod
emancipatus aufert quadrantem filio ſuo. Sed an poteſt pl9 au
a ferre? Dic vt in gl. † Secundo quero, an quando ſuccedunt ab in
teſtato, habeat locum collatio? Dicit gl. quod ſic ⁊ bene. Nã cum
emancipatus faciat iniuriam ſuo, qui de iure ciuili in totum ſuc-
cedere debet, merito habet locum collatio, ſicut ſi veniret per contra
3 tabulas. ¶ Alterius † gl. querit, an procedat arg. de toto ad par
tem. Et remittit ad no. in l. qui ſcit. ff. de vſuris. Dic melius in l.
an pars. j. pro dereli. ⁊ ibi dixi.

1 ☞ Emancipatus ſi ſit inſtitutus, ⁊ ſuus preteritus, ⁊ ambo ve
niant per contra tab. an emancipatus conferat.

a **§. Uel maxime.** [a] Quero que eſt ratio huius tex.
Dicunt quidam, quod pater fe-
cit teſtamentũ, ⁊ ex teſtamẽto ceſſat collatio. l. j. C. eo. Hoc nõ pla-
b cet gl. [b] qꝛ potuerũt legata relinqui in codicillis, qui nõ impediũt
collationẽ. l. filiã. C. de coll. Ratio ergo eſt, qꝛ emancipatus nõ af-
a ficit cõmodum ſuum contra defuncti voluntatẽ. † Querit gl. po-
no, ꝙ emancipatus eſt inſtitutus, ⁊ ſuus preteritus, ⁊ ambo ve-
niunt per contra tab. an emãcipatus confert. Dicit gl. quod nõ, qꝛ ha
bet voluntatem defuncti. Contra iſtas rationes opp. glo. ſi iſtud
eſt verum, ergo ab inteſtato ceſſat collatio: qꝛ ille, qui venit ab in-
teſtato, habet tacitam defuncti voluntatem, ⁊ ſic non facit iniu-
riã ſuo. l. cõficiunt. ff. de iure codicil. Gl. mirabiliter ſoluit dicẽs,
ꝙ ille, qui ſuccedit de iure pretorio, nõ habet tacitã defuncti volũ
c tatem, quam gl. ſigna. [c] Non credo gl. iſtam verum dicere. quia ita
habet tacitam defuncti voluntatem. qui ſuccedit de iure preto-
rio, ſicut qui ſuccedit de iure ciuili. l. ſcripto. in fi. §. vnde lib. Ad
contraria reſpond. ſic. Dico quod qui ſuccedit ab inteſtato de iu
re pretorio. habet tacitam voluntatem defuncti, ſcilicet, quod ſuc
cedat cum iſto onere, ſcilicet collationis. ſed ille, qui ſuccedit ex te
ſtamento. habet expreſſam voluntatem ſine hoc onere, niſi expreſ-
ſe eſſet dictum de collatione. C. eo. l. j.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Uel maxime. De dictione maxime. v. de Bar. in extra
na. ad reprimendum. in ver. maxime. ⁊ in l. ⁊ ſi maxime. de ſer. lega.
b POMA. ¶ Hoc non placet gl. Et ſin. no. illam glo. pro qua vide
Bal. in rubri. C. qui admit.
c ALEX. ¶ Quam gl. ſigna. Secundum gl. mirabilem. quam hic
reprobant Bar. ⁊ Imo. in l. ſi Titio. in §. Iulianus. de le. ij. ⁊ ma-
le. vide Bal. in ru. C. qui admit. in vlt. queſt. ⁊ in l. nõ iuſtam ad fi.
C. ad Trebel. ⁊ vide gl. huic contrariam in l. ſed cum patrono. §. j.
ff. de bo. poſ. concorda vt per Bal. in d. rub.

1 ☞ Collationis ius ad heredem an tranſmittatur.

1 **§. Ibidem.** † Ius cõferendi queſitum tranſmittit ad
heredes: alias ſecus. hoc dicit. Pro decla
ratione quero, dicit hic bo. poſ. accepta. quero, a quo debet acci-
pi bon. poſ. vt ius collationis queratur? Glo. dicit, a filio inſtituto
alio committente edictum. Alij dicunt accipi ab emãcipato pre
terito. Iſta ſequens opi. non eſt vera. nam licet emancipatus pe-
teret contra tab. filius ſuus poteſt adire ex teſtamento, ⁊ cõmodo col
lationis eſſet priuatus, ⁊ ſic non eſſet queſitum ius collationis. l.
ex duobus. §. i. ff. de contra tab. quare tene primam opin. Et ex hoc ſu-
mit ratio. quare in primo caſu tranſmittit ius conferendi, ſcilicet
quia defuncto erat queſitum ius collationis, ſed in ſecundo non
tranſmittitur, quia non erat queſitum defuncto ius collationis.
¶ His premiſſis op. ad fin. dicit hic, quod ius collationis ad he-
redes non tranſmittit. opp. a diuiſione, aut per defunctũ fuit adi
ta hereditas de iure ciuili, ⁊ bonorũ poſſeſ. fuit omiſſa de iure pre
torio: ⁊ tunc fruſtra tractat de collatione, quia ipſi defuncto nõ
fieret collatio. l. ex duobus circa princi. ff. de contra tabu. aut non fuit
adita, ⁊ tunc non tranſmittit, merito non tractat de collatione.
l. iij. §. acquirere. ff. de bo. poſſ. Si dicis, quod tranſmittit heredi-
tas: ergo eodem modo debebit eſſe apud heredem quo eſt apud
defunctum, vt no. in l. ſed ⁊ ſi pro dote. §. pen. ff. titu. j. hic dicit contra-
rium, ergo. ⁊c. Solu. dico. quod hereditas non adita tranſmittit
ad heredem. vt hic: quia ſuus, ⁊ ſic tranſmittit nõ aditam vt hic.
⁊ l. ex militari. in fin. ff. de teſt. mili. ⁊ l. apud hoſtes. C. de ſu. ⁊ leg. l.
hereditatẽ. §. filius de caſt. pec. ⁊ dixi plene in l. ſi filius, qui patri.
ff. de vulg. ⁊ pupi. tñ licet hereditas ſit tranſmiſſa, nõ tñ eſt tranſ-
miſſa bon. poſſ. contra tabulas ideo heredi nõ fit collatio. Sed ſi
eſſet de caſibus, in quibus bonorum poſſeſ. non agnita tranſmit-
titur, vt no. in l. ſed ⁊ ſi deceſſerit. ff. de contra tabulas tũc putarẽ,
quod fieret collatio heredi, ſicut defũcto per id quod no. in l. ſed ⁊
ſi pro dote. §. pe. ff. tit. j. ¶ Ultimo no. caſum, in quo hereditas nõ
adita tranſmittitur per ſuum.

§. Iubet. Iſte §. vſq; ad §. is quoq;. tractat de modo cõ
ferendi, Breuiter hoc dicit. Qui debet cõfer-
re, cogit ſatiſdare cum fideiuſſoribus vel pignoribus de conferẽ-
do: quod ſi recuſat per contumaciam, denegant ſibi actiones, ⁊ ſi
propter impotentiã. datur curator bonis, vel ſiet collatio re ipſa,
ſi certe ſunt res conferende, alias ſecus: vel ſiet cõpenſatio alte-
rius rei loco collationis dimiſſe, hoc dicit. Opp. C. de verbo. ſigni. l.
ſancimus. Dicit gloſ. hic ideo, qꝛ a l. exprimit. Sed truffa eſt. Sed
dic, quod verbum, recte, hic poſitũ, tollit cõtrarium, vt no. in l. cõ
traria per Cy. vt ibi. ¶ Item op. dicit hic, ꝙ cauet pignoribus.
Contra, j. de preto. ſtipu. l. pretorie. Sol. Poteſt caueri cũ pigno-
ribus, vt hic: ſed non cogitur, vt ibi. quod examina vt ibi.

§. Si frater. Opp. gl. dicitur hic, quod datur cura-
tor bonis, ſi non poteſt ſatiſdare, ⁊ ſic
eſt quedam ſequeſtratio. Contra. j. l. j. C. de prohib. ſequeſt. pecu.
Solu. Illud regulare, iſtud ſpeciale. Item dicitur hic, ꝙ offeren-
do cautionem recuperat bona, quero vſq; ad quod tempus po-
teſt offerre? Dicit gl. perpetuo.

§. Quamuis. Uidetur hic in fine, quod fiat cõpen-
ſatio ſpeciei ad ſpeciem. Contra de l. ſi
conuenerit. de pignori. acti. Gl. videt fateri contrarium, nec di-
cit plus. Ueritas eſt, quod poteſt ſoluere duobus modis. Primo
ille, qui debet habere quotam partem bonorum vel hereditatis,
non dicitur debere habere ſpeciem: ſed magis quantitatẽ, vel ali-
quod genus. vt ff. de lega. j. l. non amplius. §. fin. ⁊ l. j. §. penul. ff. ſi
pars hered. pet. Cũ ergo hincinde debeat quãtitas bonorum, vel
hereditatis, merito poteſt fieri cõpenſatio, vt hic, ⁊ d. l. j. §. pe. ff. ſi
pars hered. pet. Uel melius, iſta non eſt proprie compenſatio, ſed
magis datio in ſolutũ de partiũ voluntate, ⁊ etiã pretoris inter-
uentu, ſecundum formam l. non amplius. §. ſi. cum l. ſeq. ff. de leg. j.

1 ☞ Adoptiuus quando conferat, ⁊ habeat contra tab.
2 Adoptiuus inſtitutus ſi adiuit, ⁊ alius preteritus venit per con
tra tabu. an ſit locus collationi.
3 Emancipatio quando dicatur facta in fraudem.

1 **§. Is quoque.** Cum adoptiuus † admittit ad con-
tra tab. patris naturalis, pater eius
pro eodem confert, niſi eũ ante ſine fraude emancipauerit, hoc di
cit. ¶ Opp. dicitur hic, quod adoptiuus confert. Contra, aut di-
cis adoptiuum non eſſe inſtitutum, ⁊ tunc non habet contra tab.
l. non putauit. ⁊ l. ſi poſt mortem. §. ſi in adoptionem. de cõtra tab.
Aut ponis eum inſtitutum, ⁊ tunc ſimiliter non habet locũ colla
tio, qꝛ habet defuncti voluntatẽ, vt ff. eadem. l. §. vel maxime. Reſpõ-
deo, vtroq; caſu poteſt intelligi. Primo, ꝙ non fuit inſtitutus, ſꝫ
fuit datus in adoptionem auo. vel alicui ex eis. qui ſunt in eadeꝫ
familia, ⁊ ſic habet contra tab. l. iij. §. ſi quis filio. ff. de contra tab.
¶ Item potes intelligere. quod fuit datus in adoptionem peni-
tus extraneo, ⁊ tũc admittitur ad contra tabulas: qꝛ fuit inſtitu-
tus alio committente edictum. l. non putauit. §. in adoptionẽ. ff.
de contra tab. ⁊ l. ſi poſt mortẽ. Et ſi tu dicis, quomodo eſt locus
collationi, qꝛ hic fuit factum teſtm̃, ⁊ ſic habet defuncti volunta-
tem? Reſpondeo, qꝛ eius portio non eſt aucta per contra tabu-
las ideo eſt locus collationi. ita dicit gl. ⁊ bene. ſm hoc totus iſte
2 §. loquitur in emancipato veniente per cõtra tabulas. ¶ † Sed
quero quid ſi iſte datus in adoptionẽ inſtitutus adiuit, alius pre
teritus venit per contra tabu. an erit locus collationi? Certe de
rigore iuris non, qꝛ veniunt diuerſo iure. ſed de equitate Sceuo-
le. videtur aliud, vt j. eod. l. ſi filius. qd dic vt ibi dicam. Item dici-
tur hic, ꝙ ſi filius eſt emancipatus bona fide, non confert. Cõtra
omnia que quis habebat tempore mortis patris, veniunt in col-
lationem, vt j. eadem l. §. emancipato. ſed iſte, tempore mortis pa
tris naturalis, non erat emancipatus a patre adoptiuo: ergo, ⁊c.
Reſpondeo licet tẽpore mortis patris n[illegible] eſſet emancipatus, ta
men nihil habebat. qꝛ omnia erant patris adoptiui. Iteꝫ dicitur
hic, niſi ſit factum fraude. Contra, fraus patris nõ debet filio no
cere. l. ⁊ eleganter. in prin. ff. de dolo. ⁊ l. factum. j. de reg. iur. Sol.
Intellige, ꝙ fuit factum hic a patre ⁊ ab ipſo filio, vt in fraudem
3 collationis emanciparetur. ¶ † Quero quid in dubio, an videt
emancipatio fieri in fraudem? Breuiter puto, ꝙ niſi appareat a-
lia cauſa, per quam emanciparetur, ſi emancipatio ſit poſt delatã
bonorum poſſeſſionem puto ꝙ in dubio preſumatur fieri in frau
dem. vt extra de renun. c. ij. lib. vj. ⁊ l. ſi. iu fi. j. de ſtipu. ſer. ⁊ l. ſum-
ma cum ratione. in prin. ff. de pecu. ⁊ per Dy. in c. pro poſſeſſore.
de reg. iuris lib. vj.

1 ☞ Caſtrenſe peculium quare non conferatur.
2 Libri empti per patrem filio ſtudenti, quando ſint conferendi.
3 Scholares non habent caſtrenſe peculium, nec gaudent eodem
priuilegio quo magiſtri.

4 ☞ Filio pro dignitate, vel militia datum a patre, quando de-
beat conferri.⁊ nu.6.⁊ 11.
6 Feudum ⁊ emphyteuſis acquiſitum per patrem filio, quando
veniat conferendum.
Filius ſi lucratur ex militia eidem empta per patrem, tale lucrū,
deducto onere perſone,confertur.
8 Pecunia data filio per patrem cauſa ſtudij,an imputet̃ in quar-
tam,vel veniat conferenda.
9 Expenſe facte per patrem in nuptijs,⁊ veſtimẽtis pro vxore filij,
an expẽſe in nuptijs imputent̃ filio,⁊ veſtes in collatione veniant.
10 Zona miſſa per virum vxori non dicitur donata,ſed ad vſum da
ta vt honeſtius incedat.
12 Pater ſi incepit expendere pro filio ſtudente,patre mortuo, fra-
tres non tenentur ad expenſas,vt ſtudium perficiat.

§. Nec caſtrenſe.

Caſtrenſe peculium, vel quaſi ⁊ quod dignitatis filij nomine,
a patre dat̃,vel debet̃,in collationem non venit,hoc dicit. ¶ Et
habet tres partes,vt patet ex litera.Secunda ibi,ſed an id.Ter
tia ibi,ſed ſi adhuc.¶ In prima parte dicit̃, quod peculium ca-
ſtrenſe,vel quaſi,non confert̃.Contra,filius emancipatus non ha
bet peculium,l.fin.C.de inoffi.teſtamen.ergo male hic ponit̃ tra-
ctatus de collatione peculij.De filio enim,qui eſt in poteſtate,nõ
poteſt loqui,qꝛ ille non confert,vt j.ead.l.in fin.Sol. Intelligitur
hic peculium caſtrenſe.vel quaſi,hoc eſt,id quod eſſet caſtrenſe,ſi
eſſet in poteſtate,⁊ ſic improprie loquit̃. ¶ Op.C.eo.l.vltima.vbi
etiam aduentitia non conferunt̃. Sol. Illud ſecundum iura ho-
dierna:ſed olim omnia conferebant̃,excepto caſtrenſi, vel quaſi.
a ¶ Quero[a] que † eſt ratio , quod caſtrenſe peculium non conferit̃
1 Dicit hic tex.qꝛ hoc cauet̃ conſtitutionibus. Sed dic,[b] ꝙ ratio
b eſt iſta,ideo emancipatus cõfert ſuo,qꝛ ſuus omnia querebat pa
tri,emancipatus querebat ſibijpſi,ideo ne emergat inequalitas,
fit collatio.vt dixi s̃.ead.l.in princip.ſed caſtrenſe, vel quaſi , non:
qꝛ nõ querit̃ patri,nec per ſuũ,nec per emancipatũ:ergo emanci-
patus non debet illud conferre,qꝛ ratio inequalitatis in tali pe-
c culio ceſſat. ¶ Alterius[c] pro declaratiõe in hoc principio quero
2 pater † emit filio libros,queritur vtrum iſti libri veniant conferẽ-
d di fratribus[d]? Iſtam queſtionem format gloſ.C.fami.erci.l.filie.⁊
ibi videt̃ tenere,ꝙ non conferãtur,arg.illius l.Rofr. diſputabat
hanc queſtio , ⁊ tenuit contrarium per illas rationes, que ſunt
C.de colla.auth.ex teſtamẽto, ſcilicet quod ſimplex donatio ve-
niat in collationem . Ego vidi quedã ſcripta antiqua Uber. de
Bob.qui dicebat.quod de iure non veniunt conferendi.Nam ſi
pater donaſſet filio militi equos,⁊ arma,non conferunt̃ fratrib⁹
tanquam caſtrẽſia.vt hic.Eadem ratione ſi donat aduocato.erit
quaſi caſtrenſe,vt C.de aduo.diuer.iudi.l.fori. militant enim ad-
uocati.l.aduocati.eodẽ tit.Et ita tenuit Dyn. Idem tenet Cyn.
C.de collatio.l.filie.licet maneat in ſacris , mihi videt̃ in hac que-
ſtio.aliter diſtinguendũ.Quandoqꝫ pater ſolum emit libros no-
mine filij,non tamen ſibi tradidit,nec expreſſit ſe donare filio.tũc
dicte res ſunt proprie patris,vt C.de caſtrẽ.pec.l.j.in prin.li.xij.
Nã traditio requirit̃ vt videatur donare, vt C. ſi quis alteri vel
ſibi.l.l.ij.⁊ C.de don.inter virum ⁊ vxorem.l.ſi filij.vbi text. ꝓbat
ſi bene inſpiciatur. Et iſto caſu non eſſet neceſſaria collatio ſicut
de alijs rebus,que ſunt in cõmunione,ſed fieret diuiſio.Quando
que pater emit nomine filij,⁊ ſibi tradidit:vel dixit,ſe ſibi illos li
bros donare.Hic aduerte,ſi quidẽ ille filius erat iam aduocat⁹,
vel doctor.tunc tanquã ſit caſtrenſe peculiũ,nõ venit in collatio
nem,d.l.j.C.de caſtren.pecu.ij.reſpõ.⁊ j.de caſtrẽ.pec.l.caſtrenſe.
Et hoc caſu pater non poſſet iſtã donationẽ reuocare,tanquam
incontinenti validam,nec veniret in collationem vt in §.noſtro.fa
cit ad hoc l.filius.C.fam.erc.Sed ſi ille filius non erat aduocat⁹,
e vel doctor ſed ſcholaris,tunc ſi quidẽ[e] compleuit ſtudiũ ante pa-
tris mortẽ,⁊ ſic incipit quaſi militare,tunc illi libri efficiuntur tã
quam caſtrenſe peculium,⁊ confirmatur donatio,arg.C.de dona.
l.ſiue emancipatis.j.de dona.l.donationes.§.pater.⁊ tunc ſimilit̃
nõ venirent in collationẽ,vt hac l.cum ſimilib. Si vero pater eſt
mortuus antequam cõpleret ſtudiũ vel adipiſceret̃ militiam,tũc
nõ poteſt dici quaſi caſtrenſe peculium,qꝛ qualitas perſone hoc
non patitur,qꝛ non habet aliquam ex illis dignitatibus que po-
3 nuntur in l.fina.C.de inoffi.teſtamen . licet enim reperiamus † ꝙ
doctores poſſunt habere peculium quaſi caſtrenſe, ⁊ etiam aduo
f cati,tamen in ſcholaribus hoc non reperitur[f] nec debent gaude-
re eodem priuilegio quo magiſtri,l.prima C.de excuſa. arti.libro
decimo.Facit quod no.C.de iuriſdictione omnium iudicum.l.fi-
nali.Et ideo iſto caſu debemus dicere,ſicut de alia ſimplici dona
tione:que ſi morte patris confirmatur,non venit in collationem,
vt dictis legibus,⁊ ſpecialiter hoc fauore ſtudentium,argu.l.que
pater.la ſecunda.s̃.familie erciſc.Contra id quod dixi,quod non
g gaudent eodem priuilegio[g] ſcholares quo magiſtri,videtur l. le-
gatis.§.ornatricibus.s̃.de legatis iij.ſed ibi dicam. Et ſic vides,
quod non eſt verum , quod ſemper non veniant conferendi tan-
4 quam caſtrenſe. ¶ Ultimo op.ad ver.ſed an id.Hic dicitur,† ꝙ
datum a patre nomine dignitatis filij non confertur:cõtra C.eo-
dem tit.l.illud.⁊ de inofficio.teſtam.l.omnimodo.§.imputari. Sl.
que eſt hic,nititur ſoluere duobus modis,⁊ vtroqꝫ bene.¶ Pri
mo hic loquitur de dignitate,que ad heredes non tranſit,ibi in
ea que ad heredes tranſit.Uel aliter,iſta intelligit̃ ſecundũ illam
quod non confertur totũ.ſed quantum valet tempore mortis,de
h ducto onere dignitatis.Pro declaratione vos debetis ſcire[h] ꝙ
circa hoc habemus plura iura, que loquuntur de dignitate,vel
militia que emitur,vel relinquitur,ideo eſt ſciendum.Quandoqꝫ
militia ſeu dignitas mere ad perſonã refertur, vt talis eſt miles,
talis eſt doctor, ⁊ de iſta non loquitur hic:ſed in l.prima.j.de re
mili.⁊ in toto titulo.⁊ j.de bonorum poſſeſſi.ex teſta. milita.l.pri-
ma.Quãdoqꝫ refertur ad res,ad quas,vel ſuper quibus,aliquis
militat.Et iſtud eſt quod dicimus. Aliquis habet duas vel tres
militias,hoc eſt,duas prebendas,vel aliquod exercitium, ex quo
ſumit̃ lucrum,vt ſupra de legatis ſecundo,l.Lucius,j.⁊ ſupra de
legatis iij.l.fideicommi.§.ſi ſeruo.⁊ l.patronus.in prin.⁊ l.penul-
tima.in fine eodem titul.⁊ C.de inofficioſo teſtamento.l.omnimo-
do.§.imputari.⁊ C.eodem titulo,l.illud.⁊ l.finali. C.de pignorib.
Ponam vobis exempla prout poteſt adaptari ad vſum moderno
rum. Iſto ſecundo modo ſumendo loquit̃ materia noſtra. Dico
ergo,quod quedam eſt militia,que non poteſt vendi,nec ad here-
dem tranſmitti,vt puta,pater expendit vt filius haberet preben
dam eccleſiaſticã,vel epiſcopatum:certe hoc in collationẽ nõ ve-
nit,nec in quartã computat̃,dicta lege omnimodo.§. imputari,
ita poteſt loqui hic text. Pro hoc facit., qꝛ videt̃ peculium qu-
caſtrenſe,l.ſacroſanc.⁊ ibi tex.qui non corrigit̃.C. de epiſcop.
clericis.⁊ argumen.infra eadem l.§.ſi impuberi. Idem ſi pater
pendit in filio,vt eum faceret doctorem. Cum enim dignitas no
poſſit vendi,nec ad heredem tranſmitti,illa pecunia non venit in
collationem,vt hic.Et ratio poteſt eſſe duplex. Primo,qꝛ per col
i lationem fit tranſlatio in alium, ſed iſta, que coherent perſone,
non poſſunt in alium transferri. Preterea,iſte dignitates non vi
dentur principaliter reſpicere cõmodum pecuniarium,ergo ceſ-
ſat collatio,argumen.l.plane.ſecũda.§.finali.s̃.de legat.j. ¶ Que
dam eſt militia,que poteſt vendi , non tamen ad heredes tranſ-
mitti,pone caſum in terminis. In ciuitate iſta erat conſuetudo,ꝙ
cuſtodia carceris venderetur,⁊ iſte cuſtos accipiebat certã quan
titatem a quolibet carcerato , ⁊ illa militia poterat vendi alteri
non ad heredem tranſmitti. Item vidi vendi alicui baratariam,
⁊ ex hoc emptor lucratur certam quantitatem. Item pone,quod
vendit̃ hic pondus Floren. Item vendit̃ ſtatera,⁊ iſta militia po-
teſt vendi ſecundum conſuetudinem ciuitatis,⁊ talis militia com
putat̃ in quartam,⁊ venit in collationem , hoc modo, non quod
eſtimet̃ quantum conſtitit patri pro filio, ſed quanti illa militia
vendi poſſit tempore mortis patris, deducto onere militie,l.om-
nimodo.in fine.C.de inofficio.teſtam.⁊ l.illud.C. eodem.⁊ de hac
etiam loquit̃ l.vltima.C.de pigno.vſqꝫ enim ad quantitatem one
ris iſta dignitas non confert̃, vt hac lege ſecundum gloſſam. Et
5 hoc tene menti ad queſtionem quam vidi de facto.† Conſueuit eſ-
k ſe queſtio,[k] ſi filius lucrat̃ aliquid cum pecunia paterna, an illud
debeat conferri cum fratribus? Gloſſa in l.cum oportet.in prin.
in verbo,ex eius.C.de bonis que liberis,dicit quod ſic , quaſi
profectitiũ,⁊ idem Speculat.in titulo de iudicijs.§.ſequit̃.
vt autem.⁊ in titulo de actore.§.primo.verſiculo.item cum
omnes ſic communiter pertranſeunt. Ego de facto conſului.
Si quidem filius eſt lucratus cũ pecunia paterna ſine aliquo o-
re ſuo,vel ſine opere ſuo,⁊ tunc eſt profectitium, ⁊ ita loquit̃ opi
nio predictorum docto.Sed ſi lucrat̃ cũ pecunia paterna,⁊ ope-
re ſuo,tunc dic quod illud lucrum quod attribuitur pecunie tan
quam profectitium debeat communicari.ita loquit̃ gloſſa.l.cum
oportet.ſed id quod attribuit̃ perſone non communicat̃,qꝛ eſt ad
uentitiũ l.cũ oportet.in prin.⁊ Inſt.per quas perſonas no.acq.⁊
communis conſuetudo eſt,quod medietas lucri det̃ perſone,alia
pecunie. Ad hoc facit C.pro ſocio.l.j.⁊ ponit̃ ibi,⁊ no. ¶ Quedã
6 eſt † alia militia,que poteſt ad heredes tranſmitti,non autẽ ven-
di.Exemplum in feudo,quod tranſmittit̃ ad heredes filios,nõ au
tem poteſt vendi. Iſto caſu videt̃ dicendum idem,quod talis mi-
litia queſita a patre filio,venit cõferenda,⁊ computat̃ in quartã.
l.omnimodo in fine.C.de inofficioſo teſtamento, vbi teſtam.alter
natiue loquitur ſi poteſt vendi,vel ad heredes tranſmitti.Et hoc
ibi tenet Guli.de Cu. Quod etiam intelligo eſſe verum, quando
l pater queſiuit feudum filio in vita ipſius patris,[l] ita quod filius
incepiſſet habere illud fundum viuo patre,ſed ſi queſiuiſſet ſibi ⁊
filijs ſuis,⁊ ſic filij inciperẽt habere poſt mortẽ patris,⁊ tũc nõ cõ
fert,qꝛ ꝙ poſt mortẽ pr̃is q̃rit nõ cõfert,vt j.ea.l.§.ab ipſo ⁊ j.l.pr.
ver.diuerſũ.Et eo.modo dico i emphyteuticis reb⁹ ſi pr̃ acquirit
emphyteuſim cũ pecunia ſua,pro ſe ⁊ filijs ſuis, vnde incepit eſſe
filiorum

filiorum poſt mortem patris, ⁊ nō venit in collationē. Dices tu,
Illud videt contra l. ij. §. id quoqꝫ. ĩ. e. vbi licet queratur poſt mor
tem patris, ſi tamē ſit ex contractu venit in collationem: ſecus ſi
ex vltima voluntate. Rñ. nō credatis, ꝙ ibi tex. voluit facere iſtā
rationem, ſed vult dicere, ꝙ ſi querit ex cauſa, que ſingat retro q̄-
ſitum in vita patris, vt ex cōtractu conditionali, ex quo fingit re
tro filio queſitum, tunc confert. Aut ex cauſa, qua ſibi retro non
fingit queſitum, ⁊ tunc non confert. Sed emphyteuſis nō querit
ex cauſa, que retrotrahit. ideo ceſſat collatio. Preterea, i emphy-
teuſi eſt alia ratio quā in feudo, q: in feudo eſt quoddā exercitiū
perſone, quod nō eſt in emphyteuſi, vt ĩ. dicam. Itē eſt quedā alia
militia, que poteſt vendi, ⁊ ad heredē trāſmitti. Pone exemplum
in militijs que vendunt in ciuitatibus, vt militia carcerum vendi
tur alicui pro ſe, ⁊ ſuis heredibus. Iſta ſine dubio computat in
quartam, ⁊ in collationem venit, d. l. omnimodo. in fi. C. de inof. te
ſta. ⁊ l. illud. C. eo. Et intelligas ꝙ confert eo modo quo dixi, facta
eſtimatione eius, ꝙ valebat tēpore mortis, onere deducto. De
7 his tangit per Guli. in d. l. omnimodo. ¶ † Sed quero, quid de
eo ꝙ filius lucrat in vita patris ex reditu dicte militie, an hoc cō-
ferat? Videt ꝙ ſic, quia illud lucrum poteſt vendi, ⁊ ad heredem
tranſmitti. arg. l. defuncta. ſ. de vſufr. Certe crederem ꝙ illud. ꝙ fi
lius lucrat deducta eſtimatione oneris perſone ſue, ꝙ tanquam
m profectitium veniat conferendum, per ea que dixi ſ. ¶ Quero.[m]
8 hic loquit de his que pater dat cauſa militie: pone † ꝙ pater dat
pecuniam filio cauſa ſtudij, an hoc imputabit in quartam, vel ve-
niat conferendum, vel non? Dices tu, de hoc eſt caſus in l. que pa
ter. ſ. fa. erc. vbi dicit, ꝙ non. Et pro hoc eſt iſte tex. q: eſt datum
cauſa acquirende dignitatis. Breuiter puto hoc ſic intelligendū
quando apud patrem non erat aliquid, quod eſſet proprium filij:
ſed ſi apud patrem eſſet pecunia caſtrenſis peculij, vel quaſi, vel
aduentitia, vt bona materna, exiſtentia in pecunia, tunc in dubio
debet intelligi illa pecunia ipſiꝰ filij, ſeu ipſi filio debita, miſſa. arg.
l. Meſennius. ſ. de neg. ge. Preterea, pater eſt legitimus admini-
ſtrator aduētitiorū. ⁊ ideo preſumit in dubio facere adminiſtrato
rio nomine, l. cū poſt §. j. ſ. de adm. tu. ⁊ l. poſt mortē. §. tutor. ſ. qñ
ex facto tu. ⁊ ibi no. Nec ob. l. fi. C. de dot. promiſ. q: illud in dote,
⁊ donatione ꝑpter nuptias, ꝙ onus ptinebat ad patrē, ⁊ ad hoc
poterat cogi, l. qui liberos. ſ. de ritu nupt. Sed ad iſtas expenſas
pater cogi nō poterat, ideo ĩ dubio preſumo de bonis filij. Et ad
hoc facit, quod no. in d. l. fina. C. de dot. ꝓmi. ⁊ videt caſus expreſ-
9 ſus ſ. de peti. heredi. l. fi. quod tene menti. ¶ † Alterius quero,[n]
n pone, ꝙ pater pro filio accipiente vxorem fecit expēſas in nuptijs,
⁊ veſtimentis ⁊ ornamentis, ⁊ ſimilibus: morit pater, alter frater
vult ꝙ pro ſe fiant de cōmuni ſimiles expenſe, vel ꝙ illi panni, vel
illa ornamenta veniāt in collationem, quid iuris? Dico circa pri-
mum de expenſis nuptiarū, ꝙ alter frater debet facere de ſuo pro
prio, nō de cōmuni, niſi a patre aliud dictū fuerit in teſtamento. l.
iij. §. fin. ĩ. de mune. ⁊ hono. ibi gl. tāgit hanc q. Circa ſecundū, de
o veſtibus[o] ⁊ alijs ornamentis, dic aut loquimur de veſtibus vilib.
⁊ alijs illi domine neceſſarijs ad vſum quotidianū, ⁊ ille nō ſunt
conferende, ⁊ ſunt proprie illius mulieris, ⁊ ab initio in illis te-
nuit donatio inter ſocerum ⁊ nurum, l. ex annuo. in prin. ſ. de do
na. inter virū ⁊ vxo. ⁊ ſ. ad l. fal. ſi vſufructus. §. fi. cum ſua glo. ⁊ l.
peculiū naſcit. ſ. de pecu. Si loquimur de veſtibus, ⁊ alijs orna-
mentis pretioſis ⁊ feſtiuis, tunc talia, qualia ſunt, veniunt in diui
ſionē, nam remanſerūt ſoceri, l. mortis ſue cauſa §. fina. ſ. de don.
inter vir. ⁊ vxo. ⁊ ſ. de pec. l. id veſtimentū. vbi videt probari iſta
diſtinctio. Nec pōt dici, ꝙ morte ſoceri donatio ſit cōfirmata, q:
non fuerūt dicte res donate, ſed ad vſum tradite. d. l. mortis ſue
10 cauſa. in fin. Et ideo puto, † ꝙ licet ex vſu cōmuni loquēdi, eſt qñ
maritus deſpōſat vxorē. ⁊ mittit zonam cum burſa. ⁊ dicit, talis
p donauit vxori ſue zonā: ſed tñ dico[p] ꝙ non proprie donat, ſed ma
gis ad vſum dat, vt honeſtius ad eū accedat, d. l. mortis ſue cauſa.
in fin. In propoſita tamen queſt. licet ſocer voluerit donare, tamē
morte nō poſſet confirmari, cōſtante matrimonio, l. cū hic ſtatus.
§. oratio. ⁊ §. ſequenti, ſupra de donatio. inter virum ⁊ vxorē. Facit
ad predicta l. pen. §. j. ſol. matrimo. ⁊ quod ibi dixi. ¶ Dicit hic,
11 † ꝙ quando pater dat cauſa dignitatis: quero, quid ſi pater det fi
lio ſuo, exceptis dictis cauſis, vtrū hoc veniat in collationem?
Dic, qñ q̄ pater dat filijs ob cauſam aliquā ad quā pater teneba-
tur ⁊ poterat cogi. vt ꝑpter dotē, ⁊ donationē, propter nuptias,
⁊ iſtud ſine dubio cōfert. vt ĩ. tit. proximo. ⁊ per totū, ⁊ C. eo. l. fi-
lie. ⁊ l. illam. ⁊ multis legibus illius tit. Ratio, q: cū pater ex qua-
dam neceſſitate dat, videt velle, quod conferat. Item q: filio po-
teſt queri hoc in vita patris. l. Pomponius Philadelphus ſu-
pra fami. erc. ⁊ per hoc confert. Quandoqꝫ pater dat filio ex cau
ſa militie, de qua dictū eſt ſupra, ⁊ iſtud ſimiliter venit in collatio
nem. ſecundū eum modum quem habuiſtis. Ratio, q: pater vide-
tur ad hoc teneri, ex quadam neceſſitate nature acquirere digni
tatem filio, vt in authenti. conſtitu. que de dignitatibus. Sed ⁊

emphyteuſis, in quibus nullum eſſet perſone exercitium, vel que
melior ratio, q: hoc poteſt queri filio in vita patris, ⁊ ideo feuda
filio ſi in vita patris, nō quererent, non venirent in collationem,
ſecundū ea que ſupra dixi. Tertio, dat quandoqꝫ pater filio, pro-
pter merita filij precedentia circa patrem, tunc gl. ſunt contrarie.
Quedam eſt C. eodem. l. ſi donatione. que videt dicere, quod ta-
lis donatio tunc nō valet, ⁊ iudicet de ea ſicut de alia ſimplici do
natione. Quedam eſt C. de inofficio. teſta. authen. vnde ſi parens.
que dicit, quod ſtatim valet, ⁊ illa vera. Cum enim dat pater filio
propter merita, propter que tantum quilibet extraneus habuiſ
ſet tunc videt querere filius ex perſona, ſeu opera ſua, ⁊ eſt aduē-
titium non profectitium, quod hodie filio poteſt queri, ⁊ hoc no.
in dicta authen. vnde ſi parens, ⁊ hoc tenent Guliel. ⁊ Iac. But.
tamen nō puto, quod ſufficiat dici in inſtrumento, pater donauit
filio propter precedentia merita, niſi hoc probaret, argumen. l. ſi
forte, infra de caſtren. pecu. ⁊ l. is qui in poteſtate. §. penul. ſupra
titul. primo. ⁊ facit quod no. in dicta l. ſi donatione. Quandoqꝫ
dat pater occaſione condemnationis facte pro filio. De hoc dic
vt dixi in l. Stichus. ſupra de pecul. le. Quādoqꝫ dat pater filio,
q vt habeat in peculium profectitium[q] ⁊ tunc ſine dubio debet con
ferri, q: remanet patris, l. certum. C. fa. erc. ¶ Quandoqꝫ dat pa
ter filio ſimpliciter ſine aliqua cauſa animo donandi, ⁊ hoc con-
ſtat. Iſto caſu, an ſimplex donatio veniat conferenda, vel nō, ſunt
opi. in gl. in auth. ex teſtamento. C. eod. tit. quam q. Dy. diſputa-
uit, ⁊ eius diſputationem refert Cy. in d. auth. ex teſtamēto. cuius
relatione ſum contentus. Finaliter de iure dico tenendū ſic eſſe,
Aut pater donat filio emancipato, ⁊ tunc talis donatio venit in
collationem, l. vt liberis. in fi. C. eo. Ratio, q: in vita patris dona-
r tio valet,[r] ⁊ queſita fuit filio, ⁊ ſic venit in collationem. Nec dicat
aliquis, ꝙ id quod pater dat filio in premium emancipationis, ſe
cundum cōmunem vſum loquendi, dicat ob cauſam datio, imo eſt
donatio ſine cauſa: q: magis filius patri, qui eum liberauit a pa-
tria poteſtate, debebat dare, quam pater filio. Si vero donat fi-
lio in poteſtate, donatio ab initio nō valet, per l. antepen. C. de do
na. inter virum ⁊ vxorē. ⁊ C. de inofficio. dot. l. ij. ⁊ tunc dic, ſi qui-
dem talis donatio confirmat in vita patris, q: pater emancipa-
uit filium, idem q: venit in collationem eadem ratione, qua ſ. ar-
gu. pro hoc C. de colla. l. ſi emancipati. ⁊ ĩ. de dona. l. donationes.
§. pater coniuncta. l. vt liberis. in fin. C. eod. tit. Si vero confirmat
donatio morte patris, tunc aſſumit vires legatorum, l. in dona-
tione. C. ad l. falc. ⁊ incipit queri filio poſt mortē: ideo non venit
in collationē. l. a patre. ⁊ l. ea demum. C. eo. ⁊ ĩ. ea. l. §. ſi ab ipſo. Fal
lit in tribus caſibus. ¶ Primus ſi emergeret inequalitas. vt l. pe
nul. §. fi. C. eo. ti. Secundo fallit ſi pater hoc expreſſe dixiſſet in do
nando, arg. l. ſi quando. §. ⁊ generaliter. C. de inof. teſt. Item fallit
ſi pater dediſſet vt haberet in peculium profectitium. vt dixi ſ. ⁊
iſta eſt determinatio que eſt de mente Dy. quā tene. Sed contra
predicta facit C. de colla. l. illud. §. pen. in eo qđ dicit, donata a ma
tre ſimpliciter nō venire in collationē, niſi quando emergeret ine
qualitas: ⁊ tamen conſtat ꝙ donatio facta a matre ſtatim valet:
ergo id quod ſ. dictum eſt de filio emancipato: non videtur bene
dictum. Reſpon. aliud in filio emancipato, aliud in eo qui nūquā
fuit, nec eſſe potuit in poteſtate. Ratio eſt q: de iure antiquo non
reperiebatur quod tales ſucceſſores deberent cōcurrere, vnde ſa
tiſfecit lex, ſi eos grauauit conferre data ob cauſam, ⁊ donationē
ſimplicem in caſu, ſcꝫ ne emergat inequalitas: ſed filius emācipa-
tus de iure antiquo conferebat omnia, ideo indiſtincte grauetur
in ſimplici donatione. d. l. vt liberis. ⁊ ſic debet determinari dicta
diſtinctio, quā ſ. e. dixi. Licet aūt dixerim donationē ſimplicē fa-
ctā emācipato debere conferri, non tñ cōputatur in quartā, niſi
ſit dictum, vt l. ſi qñ. §. ⁊ generaliter. pro hoc d. l. illud. §. hec autē.
eo. titu. Quandoqꝫ pater dat filio ſimpliciter, nec apparet vtrum
animo donandi, vel vt ſit peculium profectitium, vel propter me-
rita eius: tunc queritur quid in dubio. Et hic eſt aduertendum.
Aut preceſſerunt merita filij, ⁊ propter merita videtur datum. l.
ſi donatione. C. eo. Aut nō preceſſerunt, vt hic. Dic aut pater no
mine filij emit, ⁊ ſibi tradidit, tunc preſumit animus donandi. l. fi-
lie. C. fa. er. ⁊ l. ij. C. ſi quis alteri vel ſibi. ⁊ dixi ſ. in queſt. de libris.
Aut tradidit tm̄, non autē emit nomine filij, ⁊ in dubio videt tra
didiſſe, vt habeat in peculium profectitium l. fi. ſ. de pec. leg. ⁊ l. ꝙ
fructuarius. ĩ. de acquir. rer. do. niſi eſſent aliqua indicia, ex qui-
bus appareret contrarium, vt quia dedit filio eunti in caſtra. l. j.
C. de caſtren. pecu. l. i. xij. Quandoqꝫ emit nomine filij tantum, nō
tamen tradidit, tūc videtur emiſſe vt habeat in peculio profecti-
tio. l. fin. ſ. de pec. leg. Quandoqꝫ pater non emit pro filio, nec tra-
didit ſibi, ſed fecit filium recipere aliquam promiſſionem, tunc an
videatur fieri animo donandi, dixi in lege ſi pater. in princip. ĩ. de
donat. ¶ Venio ad verſi. ſed ſi adhuc. Dicitur hic, ꝙ id quod de
betur per patrem, non eſt onus illius filij tantum, ſed commune.
11 Quero, Pater † cepit expendere pro filio in ſtudio, vtrum patre

mortuo debeat ſtudium perfici de cõmuni. inuitis fratribus. Videtur ꝙ ſic, q̄ꝛ ⁊ munera cepta debent perfici de cõmuni, licet nõ poſſint noua inchoari, l. ſi filia. alias eſt ſi vni. §. idẽ ſcribit. C. fam. erc. ⁊ in hoc verſ. ſed ſi adhuc. ⁊ no. per gl. in l. ⁊ qui originem. §. fi. ĩ. de mune. ⁊ hono. ⁊ ĩ. ad muni. l. Lucius. §. idem reſpondi, ⁊ ibi hoc videt̃ tenere Dy. Pro hoc facit, q̄ꝛ heres mandatarij, tutoris, ⁊ ſocij, tenet̃ expedire negotia cepta, l. heres ſocij. ſ̃. pro ſocio. ⁊ de here. tuto. l. j. ⁊ l. furti. §. fi. ſ̃. de his qui notan. infa. Contrariũ credo ſalua reuerentia Dy. Nã. factum patris initiatum erga filiũ, eatenus obligat heredes, quatenus pater erat obligatus de neceſſitate, vt ĩ. de mun. ⁊ hono. l. ⁊ ſi filiũ. coniuncta l. honores. §. is qui. ĩ. de decu. Hoc modo decurionatus eſt initiũ ad alias dignitatas, vt d. §. is qui, tamen ſi pater conſentit decurionatui. ſucceſſores non tenerent̃ de alijs muneribus poſt mortem. l. ⁊ ſi filiũ. preallegata. ⁊ l. Lucius. §. idem reſpondi. ad Municipa. ita in ꝓpoſito, licet pater nõ tenebat̃ de neceſſitate proſequi. nõ tenebun
s tur heredes.[s] Preterea, hoc probat expreſſe d. l. ſi filia. alias l. ſi vni. §. idẽ ſcribit. Nam eatenꝰ coheres tenet̃, quatenꝰ pater erat obligatus, ⁊ ſic erat es alienum. Hoc etiã ꝓbat iſte verſ. ſed in q̃ſtione noſtra pater nõ poterat cogi ad proſecutionẽ ſtudij: ergo, ⁊c. vt ſic ſit eiuſdẽ conditionis heres cuius erat defunctus, l. heredem. ĩ. de regu. iuris. Preterea, aut dicis fratres teneri ratione obligationis tranſfuſe in eos, ⁊ hoc eſt falſum, vt dixi. Aut vigore donationis cõfirmate, que hꝫ vim relicti. Hoc non poteſt dici, q̄ꝛ pro futuro tempore non eſt facta traditio, vel aliquid quod ꝓ traditione habeat̃, ⁊ ſic non poteſt confirmari morte, l. Papinianus. ſ̃. de dona. inter virum ⁊ vxorem, ⁊ quod no. in l. quod de ſuo. C. de dote cau. non nume. Fateor tamen, ꝙ ſi aliquod debitũ occaſione ſtudij eſſet contractum, dum tamen eſſet honeſte ⁊ licite factum, ꝙ fratres tenentur ſoluere de communi, tanquam es alienum, per iura ſ̃. allega. ⁊ l. ſed Julianus. §. pen. ſ̃. ad Mace. Ita intellige materiam noſtram pulchram, ⁊ ſubtilem.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quero. Vide de iſtis omnibus fere q. poſitam hic per Bar. ⁊ Bald. in l. omnimodo. §. j. C. de inof. teſ. ⁊ in l. filie. ⁊ in l. filium. C. fa. erc.

b ¶ Sed dic. Et vide Bar. in conſi. inci. viſo inſtrumẽto. vbi Bar. loquit̃ de iſta col. ⁊ vide de iſtis libris Bal. in auth. ex teſtamẽto. C. de col. ⁊ in l. donatione. C. eo. ⁊ in l. cum duobus. §. ſi fratres. ꝓ ſoc. vbi ſingulariter limitat hanc communem doctri. niſi reſultaret magna inequalitas inter fratres, q̄ꝛ tunc deberet communicare. Vide in apoſtil ſuis q̄ꝛ ita nunc conſulo Mutine.

IO. FRAN. RV. ¶ Adde in hac q. Alex. in l. ſi donatione. C. eo. tit. ⁊ Jaſ. in l. filie licet. C. eod. vbi dicit doctrinam Bar. hic teneri cõmuniter. limitando aliquibus modis, ⁊ ibi quid de licentiato.

c POMA. ¶ Alteriꝰ. Vide Alex. cõſ. cxliij. in ij. vo. Rap. cu. xxviij. vbi ponit ꝙ etiã in veſtibus. ⁊ conſ. xl. in ij. vo. Ant. de But. cõſi. xxxix. in iiij. dub. Ro. conſi. cxlv.

d ALEX. ¶ Conferendi fratrib. An libri empti per patrẽ filio in ſtudio, veniant ad collationẽ, habet̃ per Bal. in l. j. ſ̃. ſo. ma. Quid autem ſi pater legaſſet expẽſas factas in ſtudio filio ſuo quid veniat? vide Bar. in l. quibus. §. j. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ in q. Bar. hic, vide Jo. And. in nouella. de ſum. tri. in c. j. in ver. ea que patri. vbi videt̃ tenere ꝙ veniant conferendi, ⁊ ad hoc vide q̃ no. Bar. in l. q̃ dotis. ſ̃. ſo. ma. ⁊ in l. ſi donatio. C. de coll. ¶ Adde Bal. cõ. ccxiiij. j. lib. Ro. conſi. cxv. ⁊ con. cccclxxviij. Pau. de ca. conſi. clxxxiiij.

e ALEX. ¶ Tunc ſi quidem. Iſta limita in caſu no. de quo per Bar. in l. Caio. in prin. ſ̃. de ali. leg. adde Bal. referentem Nic. de Mat. formaliter idẽ tenere in l. ſi donatione. C. de col. ⁊ adde ſimiliter ꝙ oĩa data ab aſcendente pro arte adipiſcẽda, intelligunt̃ animo donandi data, vt probat̃ in d. l. que pater. ſ̃. fa. er. Cenſet̃ enĩ pro alimentis datum. l. Stichus liber. ⁊ ibi no. de leg. iij. ergo videtur donatum, l. alimenta. C. de ne. ge. ⁊ no. Pau. de ca. in l. que dotis. ſo. ma.

f ALEX. ¶ Non reperit̃. An ſcholares poſſint habere peculium quaſi caſtrenſe, vide Ang. in l. j. ſol. mat. qui inclinat in contrariũ, ⁊ ibi Imo. in l. fi. ⁊ Bar. in l. ſi donatione. in fi. de colla.

g ALEX. ¶ Eodem priuilegio. An conceſſa doctoribus intelligant̃ conceſſa ſcholaribus, vide Bar. in l. j. ſ̃. ſol. matri. adde Ab. in proe. decretalium. ⁊ ibi Feli.

h ALEX. ¶ Debetis ſcire. Vide Bar. plene in d. l. omnimodo. §. j. ⁊ in l. ſi donatione. in verſ. fi. ⁊ q̄ꝛ. C. de colla.

i ALEX. ¶ Coherent perſone. Expenſa doctoratus facta per patrem non confert̃. Adde Bald. in auth. ex teſtamento. C. de coll. Quid autem ſi pater dedit filio partem ſuam, ⁊ illam luſit, an tenat̃ iterum. Bal. quod ſic in authen. ſi captiui. de epiſcop. ⁊ cleri. Facit quod dicit in dote, in l. ſi conſtante. §. ſecundo. ſoluto matrimonio. ⁊ per Baldum in l. ſcimus. in princip. de inoffi. teſtamẽ. vbi tenet contrarium, ⁊ in l. filie. C. fam. erciſc. ⁊ Alex. Conſueuit eſſe queſtio. An quod filius lucratus de pecunia patris veniat conferendum? vide Bar. ⁊ Bal. in l. cum oportet. de bo. que libe. ⁊ Bal. in auth. ex teſtamento. C. de col. ⁊ in l. certum. C. fami. erc. ⁊ in l. ſi patruus. C. communi. vtriuſ. ⁊ vide omnino Bal. in l. omnimodo. §. j. C. de inoff. teſtamen. ⁊ Bar. in d. l. certum, ⁊ in tracta. de duob. fratrib. adde Ro. cõſ. xliij. ⁊ cõſi. cccclxix. Ang. cõſi. cxij.

l ALEX. ¶ In vita ipſius patris. An feuda in emphyteuſim cõferantur vide Bal. in d. l. cum oportet. §. j. ⁊ ĩ. eod. §.

m ALEX. ¶ Quero. An pecunia quam dat pater filio cauſa ſtudij, imputet̃ filio in quartam, adde Bal. in auth. ex teſtamento. C. de coll. ⁊ vide ſ̃. proxi. adde tamen ꝙ ſi filius per predictas expenſas renunciaſſet hereditati patris, licet renunciatio non teneat, tamen computaret̃ in legitimam, q̄ꝛ ita videt̃ tacite actum, ſecundum Bal. in d. l. pacto. C. de coll. ⁊ an teneat donatio facta filio cauſa ſtudij, vide Ange. in l. j. in fin. ſ̃. ſol. mat.

n ALEX. ¶ Ulterius quero. An expenſe facte per patrem pro vxore filij in ornamentis, ⁊ alijs, debeant imputari filio in eius portionem, per Bal. in d. l. omnimodo. §. j. Et cum Bar. tranſit Bal. in l. filie. C. fami. erciſc. ⁊ vide que dixi poſt Bar. in d. l. iij. §. fi. ĩ. de mun. ⁊ ho. ⁊ Bal. in d. auth. ex teſtamento. ⁊ in l. fi. §. fi. C. de bo. que libe. Quid autẽ ſi pater expendit in rebus aduentitijs peculij filij ſui, in quo habet vſumfructum, an fratres poterunt expenſas imputare tempore diuiſionis? vide no. per Bar. in trac. duorum fratrum. in verſicu. Quinto quero pater expendit. dic vt ibi quem ſequitur Bal. in l. filie. C. fa. erc. ⁊ in ver. quero pater. Quid ſi filius ſurripuit pecuniam patri, ⁊ luſit? Item quid ſi pater obligauit ſe pro vno filio, an totum debet ſolui de parte illius filij.

o POMA. ¶ Circa ſecundum de veſtibus. Vide per Fel. in c. iuxuit ad fin. de proba. Anto. But. conſi. xxxij. vbi etiam tangit ij. queſ. Bar. ⁊ vide Roma. conſi. cxlvj.

p POMA. ¶ Sed tamen dico. Vide quod ideo heredibus viri ſtituitur, per Anch. conſ. xviij. incip. predicto dubio.

q ALEX. Peculium profectitium. Et ad materiam huius §. maxime circa iocalia data vxori vide que no. Bar. in l. ſi vt certo. §. interdum. ſ̃. commo. Et iſtis dictis hic ⁊ per Bar. in dictis locis, adde limitando ſecundũ Petr. de Peru. in l. pe. §. j. ſol. mat. Quid ſi contractis ſponſalibus de futuro, per patrẽ, vel ſponſum mittunt̃ dona, ⁊ iocalia, puta coſanellum burſe, ⁊ perle, demum contracto matrimonio cum carnali copula maritus deceſſit, quidã dicunt quod eſt donatio, ideo querunt̃ mulieri. Nam donatio preſumit̃, cum dicta iocalia mittit, ⁊ tradit mulieri, ⁊ idem ſi ſponſus de futuro, vadit ad domum ſponſe de futuro, ⁊ ſubtrahit eam donando ſibi annulos, vt videat̃ donare. Item cum dat aliqua cum benedicunt̃ nuptie. l. cum te. vſque ad l. cum veterum. C. de dona. ante nupt. ⁊ ſ̃. de donat. inter vir. ⁊ vxo. l. cum hic ſtatus. §. ſi ſponſus. ⁊ ita conſuluit ipſe. ⁊ pro caſu alleg. l. ſi preſidi. ⁊ l. ſi cũ ante. C. de do. ante nupt. vbi munera ſimpliciter data ſponſe, vident̃ donata nec diſtinguit̃ an ſint pretioſa, vel nõ, ⁊ ſi dicat̃, ille leges loquunt̃ de donationibus que ponunt̃ in illo tit. reſpon. ſecundum ipſum quod ille loquunt̃ de donatione vera, ⁊ etiã preſumpta que preſumit̃, niſi contrarium probet̃, vt in d. l. ſi cum ante. Quidam dicunt quod ea que mittunt̃ non vident̃ donata, niſi ſint parua, vel niſi ſit conſuetudo donandi, vel niſi ſit magna nobilitas viri, alias ſponſi. Alij dicunt ꝙ que mittit ſponſus ſponſe non videtur donare. ſi ſponſa ſit ea relatura ad domum viri. ſecus ſi cõſumptura. ĩ. de furt. l. eum qui. §. pen. Nec obſt. d. l. ſi cum ante. quia conſtabat ꝙ animo donandi tantũ lex vult finalem cauſam intelligi, quam etiam ſufficit momento extitiſſe. ſ̃. ſol. matr. l. fin. Ita que ſunt pretioſa, ⁊ magni valoris, non intelligunt̃ donari, etiam ſi nuncius vtat̃ his verbis, talis tuus ſponſus huiuſmodi munera tibi donat. Primum tamen plus placet ſecundum Petr. per predicta qui vult vt intelligatur donatio, niſi conſuetudo habeat quod non inducatur donatio. Unde Peruſij mulier deſponſata per verba de futuro, vel preſenti, non retinet, ſed reſtituit heredibus mariti ornamenta tradita per maritum vxori, quia videntur remanere in domo viri. ſ̃. de auro ⁊ arg. leg. l. ſi vxori. vbi videtur caſus. Quid dices de arredio, quod portat vxor in domo viri? Videtur quod remaneat in domo vxoris, nec videtur vxor illud donare marito, ideo mortuo marito debet reſtitui vxori, quia ſicut ornamenta que maritus dat vxori, mortuo marito redduntur ab vxore heredibus mariti, ſic econtra arredium, quod dat vxor, debet reddi vxori mortuo marito. Ita dicit dicere doc. in d. l. pen. §. j. vbi dicit quod Bart. hic, ⁊ ibi debet intelligi quod loquitur ſi conſtante matrimonio iſta traduntur vxori, ⁊ adde quod in iſta materia conſuluit Bar. ⁊ adde Baldum in l. filie. C. famili. erciſcund. verſi. ſequitur verba Bar. hic. ⁊ Baldum in dic. leg. cum te. de dona. ante nupt. ⁊ in auth. ex teſtamẽto. C. de collation. ¶ Adde belliſſime Rom. conſil. cxlvj. ⁊ que poſui in dic. leg. in his. ſolu. mat. Quid autem ſi tradita nurui per ſocerum fuerint pignorata per fratrem mariti, ⁊ pecunia in vtilitatem communem conuer-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

conuerſa ſunt perdita an nurus poſſit petere tradita, ⁊ quid ſi maritus pignorauit? Vide Ro.conſi.clxxij.

r ALEX. ¶ Donatio valet. Adde Bald. in l. quoniam nouella. C. de inof. teſt.

s ALEX. ¶ Non tenebuntur heredes. Et cum Bar. tranſit Bal. in l. omnimo. §. imputari. de inof. teſt. ⁊ in l. filie. fam. erc. ibi tamē dicit ꝙ poterūt cogi fratres emere libros pro fratre ſuo, ſi de ſuo proprio non poteſt: proprietas tamen librorum erit fratrum, vt dixi in trac. de duobus fratribus. Et quid de expenſa doctoratus, vide Bal. in l. ſi ſocietatem vniuerſorum. per illum tex. ſ. pro ſoc. in lec. antiqua.

§. Qui ab hoſtibus.

Qd quis hȝ poſt mortē patris, vere venit in collationem, ſi retro habitū fingit, h. d. Tex. ibi, non fuiſſet, q̄r fingitur retro habuiſſe tempore mortis patris. ſi captus non fuiſſet.

§. Si emancipato.

Qd quis habet tempore mortis patris, venit in collationem, ſecus in eo quod queritur poſt mortem patris, h. d. cum §. ſeq. ¶ Op. ſ. de condi. ⁊ demon. l. heres meus. vbi dicit, cū morietur, intelligitur cum eſt in actu moriendi. Glo. que incipit, alioquin, reſpōdet hic, ⁊ optime. Ex hac ſol. apparet quod gl. que eſt in prin. proxi. §. ſi ab ipſo. que dicit loqui iſtum §. in emancipato, ⁊ in ſuo, non bene dicit, q̄r loquitur in ſuo: q̄r ſi intelligeremus in emancipato, tunc illa verba, cum morietur, intelligerentur, id eſt, cum eſt in actu moriendi, q̄r iſta eſt propria ſignificatio, nec per hoc redderetur legatum inutile, vt ſ. proxi. §. ⁊ ibi no. in fine.

1 ☞ Filius ſi eſt pro maleficio condemnatus, an de legitima debeat ſolui condemnatio.

a

§. Si impuberi.

[a] Que non tranſmittunt ad heredem, nō conferuntur, h. dicit. Si quis vellet tractare materiam de quarta, que debetur arrogato, reſolueret totā materiā l. ſi arrogator. ſ. de ado. ſed non curo. Op. dicitur hic, ꝙ non debet cauere de conferendo. Contra ſ. vt leg. no. ca. l. hec ſtipulatio. ⁊ C. ad Trebl. auth. contra cum rogatus. Reſpondeo, ibi erat ſpes, ꝙ hereditas deberetur ex vigore fideicōmiſſi precedentis, licet cōditionalis: ⁊ ſic ibi voluntas defuncti preceſſit: ſed hic nō ex voluntate defuncti inducitur, ſed a lege: ideo proprie ſpes non dicitur, ideo cautio ceſſat. Facit ad hoc l. ſi poſt emancipationē. ſ. de libera. le. ⁊ quod ibi dixi. Itē op. j. l. prox. §. id quoqȝ. vbi interim nō debet. Dicit gl. aliud in legato. aliud in iſta quarta. Nam iſta quarta debetur vt es alienum. ¶ Que

b ro, ſi pater[b] reliquit aliquid huic filio, an imputetur in quartam. Videtur ꝙ non, l. creditorem. ſ. de leg. ij. Gl. determinat contrarium, q̄r ita demum quarta debet ſi non eſt ei relictum tantum, quod ſufficiat ad quartā, vt in d. l. ſi arrogator. ¶ Vltimo facit

c iſte §. ad q.[c] filius eſt † cōdemnatus ꝑ maleficio. an pater debet ſo

1 luere condemnationem de legitima, que debet filio in bonis patris? Hic videtur tex. ꝙ non, q̄r in vita patris non debet legitima

* ſeparari, nec eſt eius ſpes viuo patre, * vt hic. An autem filius habeat aliquod ius in bonis patris viuo patre, dic vt dicit Dyn. ſ.

d de lib. agno. l. pen. in fi. ⁊ ibi dixi. Item de illa q. vtrum pater[d] de legitima debeat ſoluere condemnationē, ponit Spe. in tit. de exec. ſenten. §. ſequitur. verſi. quid ſi filius. ⁊ ibi determinat, quod non.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si impuberi. Habeo iſtum tex. pro mirabili in pluribus, iuncta l. Papinianus. §. ſi quis impuberi. de inoff. teſta. quod facit ad multa ſtatuta.

b AND. BAR. ¶ Si pater. Et no. ꝙ de iure communi pater inuitus non tenetur ſoluere legitimam filij pro condemnatione eius, ⁊ in hoc Sal. dicit hic, ⁊ facit iſtum tex. aureum, quod eſt bene notandum pro contradicente, vt ſtricte intelligatur, q̄r eſt contra regulas iuris communis.

c POMA. ¶ Ad q. Vide Alex. conſi. xliiij. in j. vo. Pan. conſ. xliij. in j. vo. ⁊ conſi. xlvij. ⁊ conſ. lxv. in fi. eo. vo. Pau. de ca. in auth. ſi qua mulier. in vlt. co. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊ in auth. nunc autem. C. de epi. ⁊ cle. Alex. conſ. pe. in v. vo. Pan. cōſ. xlj. in ij. vo. ⁊ cōſ. cxvj. eo. vo. Fel. in c. in preſentia. de prob. Alex. in l. quia poterat. verſi. ſed raro. ff. ad Tre.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Viuo patre. Circa hoc, an licite filius viuo patre poſſit ſperare ſucceſſionē defuncti, vide Bar. ⁊ Alex. in l. ſciendum. in fin. prin. ff. qui ſatiſd. cogant.

d ALEX. ¶ Pater. An pater teneatur ſoluere condemnationem filij de legitima ⁊ vide eundem Bar. in ſimili. ⁊ in materia in l. Stichus. ff. de pec. le. ⁊ vide ad iſtam q. que no. Bald. in l. ſi filius. in fi. C. de bo. preſcr. ⁊ que ſcripſi poſt Ang. in l. ſi filio. ſo. ma. ⁊ vide Bald. in l. omnimodo. §. j. C. de inoff. teſt. ⁊ que dixi in l. Stichus. de pec. leg.

§. Si is qui.

Quod queritur poſt mortem, ſi retro queſitum fingitur, venit in collationem. h. d. Op. ⁊ videtur ꝙ caſtrenſe peculium non veniat in collationem, vt ſ. ead. l. §. nec caſtrenſe. Sol. Morte filij deſijt eſſe caſtrenſe, l. fi. C. de inoff. teſt. ideo venit in collationem. Querit glo. quare hic fecit mentionem de ſubſtituto, ⁊ non reſpondet, ſed dic, quod facti accidentiam, non iuris miniſterium denotauit.

§. Portiones.

Contra ſ. ea. l. j. §. ſi ex dodrante. Sol. vt ibi plene dixi.

LEX II.

Cum emancipati.

Gl. ponit caſum duobus mo. Primo modo in concepto in vita aui. Secundo modo in concepto poſt mortem aui, ⁊ iſtam ſecundam tenet gl. ⁊ bene. ¶ Op. ⁊ videtur quod nepos iſte non ſuccedat auo. l. j. §. ſi quis autem proximus. j. vnde cog. So. Dicunt quidam, hic fuit conceptus in vita aui, non eſt vera, q̄r tunc poſſet venire ex perſona ſua, nec habet neceſſe venire ex perſona patris. Dic ergo, quod hic fuit conceptus poſt mortem aui. Ad contrarium rñ. ꝙ venit ex perſona patris, non ſua: q̄r eſt de caſibus, in quibus bo. poſ. non agnita trāſmittitur, vt no. ſ. tit. ij. l. ſed ⁊ ſi deceſſerit. Et per hoc dicūt doc. ꝙ licet nepos conceptus poſt mortem aui, non veniat ad ſucceſſionem aui ex perſona ſua, tñ q̄r ex equitate ti. C. de his qui ante apertab. hereditas patris non agnita tranſmittitur, tunc nepos ſuccedit, ex perſona patris ſui mortui. Ita dicit Cy. vnde libe. l. qui ſe patris. ⁊ l. ſi quis filium. C. de inof. teſta. ⁊ Dy. in l. Gallus. ſ. de libe. ⁊ poſth. in diſtinctione magna.

§. Illud.

Dicit Dy. per iſtum §. ego doceo, illum qui venit per contratab. committere magnam frau

a dem[a] ſ. promittat alicui ſuo amico magnam quātitatem pecunie, ⁊ ideo cum prius deducatur es alienum, fraudabit in collatione, tamen hoc eſt contra conſcientiam.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Magnam fraudem. Optima cautela vt veniens per contratab. poſſit fraudare, facit quod no. in l. hereditarium. de bon. auth. iu. poſ.

§. De illis.

Hic nihil habetis.

a

§. Id quoque.

[a] Hic poſſunt eſſe due rationes: vna q̄r ſi ſtipulatio cōditionalis fuiſſet interpoſita dū eſſet in poteſtate, iſte filius emācipatus quereret patri inſpecto initio, non tempore exiſtentis conditionis: ſecus in le

b gato[b] vt l. ſi filius. j. de verbo. obl. l. que legata. j. de reg. iu. ⁊ eſt rō diuerſitatis, vt ponit gl. in l. ſi vxor. C. de condi. inſer. Sȝ ego aſſigno aliam rationem, q̄r in contractibus exiſtentia conditionis retrotrahit: ſecus in legatis, vt plene dico, in l. ſi filius. j. de ver. ob.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quoqȝ. Vide in l. ſi. j. eo.

b ALEX. ¶ Legata. Vide Bal. in l. ea demum. C. eod.

1 ☞ Actio iniuriarum quando ad vindictam detur, ⁊ quando ad rei perſecutionem quis cognoſcat.

2 Actio popularis dicitur dari ad vindictam.

3 Actio iniuriarum, ⁊ actio popularis tranſmittitur ad heredes poſt litem conteſtatam.

a

1

§. Emancipatus.

[a] Querit gl. ad quid cognoſcam, vtrū actio detur ad vindictam, vel ad rei perſecutionem? Dic vt in gl. ⁊ optime, ⁊ melius quā dicat Dy. in l. ij. §. j. j. vi. bo. rap. ⁊ Cy. in l. j. C. quādo ciui. ac.

2 cri. preiu. Dixi in d. l. ij. §. j. j. vi bo. rap. Querit gl. qd in popula

b ribus actionibus. Gl.[b] dicit idem, q̄r eſt eadē ratio, q̄r videntur ibi dari ad vindictam. Vbi dicit gl. ſecus, q̄r actio iniuriarum datur exiſtenti in poteſtate. Sed certe actio popularis datur etiā filio in poteſtate, ſicut actio iniuriarū, l. in factum. j. de actio. ⁊ ob. Vnde dico idem in actione populari, ꝙ in actione iniuriarū. ¶ Que

c ro[c] pro declaratione huius tex. † vtrum actio iniuriarum trāſmit

3 tatur ad heredes. Reſp. ꝙ actio iniuriarum ad heredē non tranſmittitur. l. ſi eum §. qui iniuriarum. ff. ſi quis cau. Secus in actione furti, ergo cum ad heredem non tranſmittitur, ceſſat collatio, vt ſ. l. proxim. §. ſi impubere. Et eodem modo dic vt in pupillari. Sed verum eſt, q̄r actio iniuriarum ad heredem tranſmittitur poſt litem conteſtatam, vt d. §. qui iniuriarum. Item actio popularis, ⁊ poſt litem conteſtatam eſt in bonis noſtris, ⁊ tranſmittitur ad heredem, ⁊ venit conferenda. l. ſi cui. ſ. de verb. ſig.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Emancipatus. Vide Bar. in l. pretor. §. j. j. de iniur. ⁊ eſt alia gl. in l. pro herede. §. fi. in gl. fi. ⁊ ibi Imo. de acqui. heredi.
POMA. ¶ Pro gl. vide que not. in tex.

b ALEX. ¶ Gl. dicit idem. Hanc gl. reputat Bal. ſing. in l. rei iudi. §. j. ſol. mat. ⁊ ibi Imo. ⁊ ibi dixi poſt Bar.

c ALEX. ¶ Quero. An actio iniuriarū trāſmittatur ad heredē, ⁊ qd de alijs, vide ꝑ Bar. i l. j. §. pe. ff. de priu. deli. ⁊ Bal. i l. j. C. ne ex de

lic.defunc.an poſſit cedi vide no.Bal.in l.per diuerſas.in xvj.q.
C.mand.⁊ Bar.in l.iniuriarum.de iniur.

§.Si tres. Oppon.ſ.eo.l.j.§.ſi ex dodrante.Sol.vt ibi plene dixi.

§.Si emancipato. Dicitur hic,ꝙ confert dimidiam bonoꝛum ſuoꝝ.
Cōtra imo totum quod habet.vt ſ.l.pꝛox.§.pen. Dicunt quidā
ꝙ hic confert totum:⁊ dic,ꝙ hoc contingit pꝛopter duas heredi
tates.Et eodem modo reſpondeo ad l.j.in fi.ſ.eo. Uide gl.in ver.
conferre debeat.que incipit,ſic ergo,⁊ ſic cōfert,⁊ ſic quinquagin
ta,de quibus retinet ſibi xxv.⁊ ſic virilem. Itē ibi.⁊ ſic fratri ſuo
conferat quinquaginta,foꝛma pꝛedicta. Item ibi, vt det minus,
quam quartam vt quinquaginta etiam accipiat,⁊ ſic dimidiam.
1 ☞ Hereditas ex ſtatuto defertur agnatis, cum femina pꝛopter
eos excluditur.

§.Si duo fratres. No.quando alicui aufertur hereditas contemplatione a
licuius,videtur illi hereditas conferri,cuius contemplatione au
a fertur.[a] Quem tex.adde ad q.quā feci de ſtatuto,quod dicit,† ꝙ
1 filia femina non ſuccedat extantibus agnatis,quia cum contem
platione agnatoꝛum filia repellatur,videtur illis agnatis heredi
tas a ſtatuto deferri,vt hic,quod tene menti,de qua q.dixi ple
ne in l.ij.§.fi.j.ad Tertul.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Aufertur.Sed pone,dicit ſtatutum ſtantibus maſ
culis filia non ſuccedat,⁊ extat filius,⁊ nepos ex alio filio,an
pars huius fratris applicabitur filio,vel nepoti? dic ꝙ vtriqꝫ,ſe
cundum Bal.in l.j.C.de ſecun.nup.⁊ vide de pꝛimo per Bar.in
l.ſeruo legato.§.ij.⁊ ibi late dixi de leg.j.

LEX III.

1 ☞ Conditionis implende ius an tranſeat ad heredem.
2 Uerbum remanere,quid ſignificet.
a **PRetoꝛ.**[a] † No.ꝙ ius implendi conditionem,non
1 tranſit ad heredem ex diſpoſitione legis,
vt hic:ꝙ tene menti. Idem videtur in contractibus,vt
pleniſſime dixi in l.ſi decem cum petiero.j.de verbo.obli.in vlti
mis voluntatibus non eſt dubium.l.j.§.ſin autē.C.de ca.tol.⁊ ſ.
de cond.⁊ de.quaſi per totū.Op.gl.de l.ſi ſoroꝛ.C.eo. Dicit gl.du
plex hꝫ remedium,vnum ꝙ ſi poſſidet,remaneat apud eū,ſi non
poſſidet conſulatur ei officio iudicis. Et bene dicit,licet de hoc
ſint op.in d.l.ſi ſoroꝛ.ꝙ dic vt ibi per gl.⁊ Cy. Uide hic gl.in verb.
remaneat.que incipit,ſi poſſideat,ibi,in l.ſi me in vacuam.dic vt
ibi.⁊ d.§.ſi a furioſo.Sol.vt ibi in gl. Item ibi.§.habet.dic vt ibi
per Dy. Uel dic,ꝙ hic ex neutra parte intelligitur conditio.ibi
2 ex vtraqꝫ. Ultimo no.† de ſignificatione huius verbi remanere,
qui poteſt habere ſignificationem directam,vt ſi poſſidet,rema
neat. Item ſignificationem obliquam,vt ſi non poſſidet,petat ſi
bi reſtitui,vt hic habes.⁊ concoꝛ.C.de do.ante nup.l.ſi cum ante.
curioſius dicam in materia compendioſe.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pꝛetoꝛ.Dixi poſt Imo.in d.l.ſi decem.

§.Emancipatus. Dicitur hic,ꝙ eſt tutus ipſo iure,contra,imo ſtipulatio va
let,licet obſtet exceptio,l.qui ſine,de condi.ſine cau.dicunt qui
dam,ꝙ eſt tutus ipſo iure.ſ.exceptione qua iure ciuili tuetur,⁊
eſt bona ſol.Per hoc apparet reſponſum:que eſt ratio,ꝙ pꝛomiſ
ſio ipſo iure non valet,ſed dominium ipſo iure tranſit. Dicunt
quidam,ꝙ ſtipulatio eſt de iure ciuili,dominium de iure gentium,
ſed dic quod eodem modo valet ſtipulatio quo dominium tran
ſit:ſed contra agentem ex ſtipulatu datur exceptio,⁊ contra reti
nentem dominium datur condictio.

§.Quoties. De hoc qualiter emancipati inter ſe,⁊ ſui inter ſe,hodie conferant,dicam j.de
col.do.l.pater filium.

LEX IIII.

FIlium. No.ꝙ dos pꝛofectitia non dicitur eſſe in bonis patris,vt hic:ꝙ tene mēti. Quero
circa hanc l.vtrum ꝙ hic dicitur,non debet dos conferri,
ſit verum,ſiue matrimonium ſit ſolutum,ſiue extat.Reſpō.matri
monio conſtante loquitur lex iſta indubitanter,ſed matrimonio
ſoluto,⁊ dote ad ipſum reuerſa,debet dos conferri ſecundum di
ſtinctionem,quā dicam j.eo.l.dotē dedit.Sed ſi hoc eſt verū qua
re non confertur iſta dos per cautionem,vt caueat de conferēdo
dotem,ſicut cōfert alia debita cōditionalia,vt ſ.eo.l.ij.§.id quo
que.Rn̄.qꝛ expectare illam conditionē ꝙ filia pꝛedecedat patri,
eſt triſte,l.cum tale.in pꝛin.⁊ §.j.ſ.de condi.⁊ demon.⁊ ideo talis
cōditio nō interponitur.Facit ad iſta,l.inter ſtipulantem.§.ſa
cram.j.de verb.obl.⁊ quod habuiſtis ſ.de contratab.l.illud.§.fi.

LEX V.

SI quis. Si nepos in poteſtate retentus veniat ad ſucceſſionem patris emancipati,auus pꝛo
eo cogitur cōferre,niſi eum bona fide emancipet,h.d.⁊ eſt iſta l.a
liquantulum ſubtilis,pꝛecipue in caſus poſitione. Dicitur hic,
ꝙ filia non poteſt conqueri,quia ſuccedit auo ab inteſtato,cum
fratre:quero,quid ad pꝛopoſitum:nonne fratre non emancipato,
neptis cum fratre ſuccedebat equaliter? Reſpon,ante emancipa
tionem ſuccedebat equaliter de iure pꝛetoꝛio,ſed de iure ciuili
ſuus in totū ſuccederet. Pꝛeterea,iſto caſu iſta filia nata poſt e
mācipationē debet conferre omnia bona ſua,nunc vero poſt emā
cipationem illius nepotis nō cōfert,quia emancipati inter ſe nō
cōferūt l.j.in fi.⁊ l.pꝛetoꝛ.§.quoties.ſ.e.⁊ in hoc pdeſt emācipatio
fratris iſti nepoti. Dicitur hic,ꝙ iſta ratio nō eſt in adoptiuo,⁊
tn̄ eſt idē ius,nōne hoc eſt ꝯ l.illud.ad l.Aqui.⁊ l.a Titio.de ver.
ob.vbi dicitur ꝙ vbi eſt eadem ratio ⁊ idem ius.Reſpō,nō eſt ea
dem ſed maioꝛ,qꝛ filio adoptiuo emancipato,nullo modo ſucce
dit pater adoptiuus. Uide gl.que incipit,imo maioꝛ.Itē vide gl.
que incipit nota quod vbi.Sol.patet ſupꝛa pꝛoxime. Uidete,nō
credo iſtā gloſſam,que incipit,imo maioꝛ.poſſe adaptari ad tex.
qꝛ ſecundum hanc gloſſam,eſſet dicendum,ꝙ iſte filius adopti
uus eſſet filius filij emancipati,de cuius ſucceſſione minime que
ritur:ſed ſi hoc eſſet poſt emācipationem,iura naturalia remanerēt
⁊ iſte nepos ſuccederet equaliter cū filia nata poſt emancipatio
nē.l.iij.§.ij.⁊ iij.ſ.de contratab.⁊ hec eſt vera,intelligendo ppꝛie
tex.vt iacet in patre adoptiuo,ſed volendo ſuſtinere gl.ꝙ ſit ma
ioꝛ ratio.haberemus dicere,ꝙ adoptauit penitus extraneū in lo
cum neptis ex filio emancipato:ſed non credo ꝙ iſte tex.habere
iſtū reſpectū ſed habuit reſpectū ad filiū adoptiuum ſimpliciter
vt habuiſtis ſ.eo.l.j.§.is quoqꝫ.Ad id quod dicit,vbi eſt eadem
a ratio.Reſpōdeo,[a] ꝙ eſt alia ratio,non huic cōtraria,ſed diuerſa,
per quam debet eſſe idem ius,vt habuiſtis ſ.eo.l.j.§.is quoque.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Reſpon.Aliter ſoluunt Bal.⁊ Imo.in l.ſi cum doti,
in pꝛin.ſolut.matrimonio.

LEX VI.

1 ☞ Auus tenet dotare neptem,⁊ officio iudicis cogitur.nu.j.
2 Dos data per auum nepti,an ad ipſum,an ad patrem,⁊ ſic fi
lium reuertatur.
3 Auus maternus non cogitur dotare neptem.
4 Frater an teneatur dotare ſoroꝛem.
a **DOtem dedit.**[a] Si auus dat dotem pꝛo nepte
b [b] ex filio,in ius,quod habet auus
in dote,ſuccedit ille filius,ſiue inſtitutus,ſiue exheredatus.hoc
dicit.Nota caſum,quem tene menti,qꝛ eſt certe ſic,ſiue ſit inſti
tutus,ſiue exheredatus:vt ſequitur.No.tex.ibi.quippe officium
aui.Ex hac l.nota pꝛimo,quod dixi in ſummario.Secundo nota.
1 † ꝙ auus cogitur dotare neptem,vt hic,ibi,ideo auus pꝛopter fi
* lium,*⁊c.Et nota quod dicit dare,⁊ concoꝛd.ſ.de in rem ver.l.⁊
id o.§.fi.licet gl.dicat male.C.de dot.pꝛomiſ.l.vltim. ¶ Dicitur
hic,ꝙ dos reuertitur ad patrem non ad auum.Contra C.de rei
vxoꝛ.acti.§.videamus.Sol.Hic deceſſit neptis poſt mortem aui,
ſecus ſi eo viuente,vt in contrario.Item op.ſ.de iur.dot.l.auus.
In gl.ſunt due ſol.vna,ibi de rigoꝛe,hic de equitate.Et hoc vi
detur pꝛobare tex.hic,dum dicit,occurrit equitas.Alij dicunt
hic quando dotaui neptem pꝛopter filium,⁊ ſic contemplatione
filij,ibi vero contemplatione neptis.Iſta ſol.in ſe ſatis eſt bona,
tamen quantum ad hanc legem non eſt bona,qꝛ hec lex loquitur
2 in caſu dubio.ideo diſtingue † tres caſus.Quādoqꝫ auus dat do
c tem pꝛo nepte[c] contemplatione filij,⁊ tunc a filio videt pꝛofecta
ideo reuertitur ad eum l.pꝛofectitia.ſ.de iur.doti.⁊ ſ.de vulgari
⁊ pupillari ſubſtitut.l.ſed ſi plures.§.in arrogato.Aut dedit con
d templatione neptis,⁊ loquit l.auus.de iur.dot.Aut eſt dubiū[d] cu
ius contēplatione dedit,⁊ pꝛeſumit contēplatione filij,vt hic.⁊ l.
Quintus.§.fi.de annu.leg.ſecundū Iac.de Are.Item dicitur hic,
3 quod † auus cogitur dotare neptem.Contra ſ.de nego.geſt.l.Re
ſennius.So.Ibi loquit in auia,idem in auo materno.Sicut enim
mater,ita nec auia,vel auus maternus cogit dotare,l.a filia.⁊ ibi
no.ſ.ad.Trebellia.⁊ ideo gl.in l.fi.C.de dot.pꝛomiſſ.male loquit.
Dicitur hic,ꝙ non cogitur conferre:quid ſi matrimonium eſt ſo
lutum tempoꝛe moꝛtis aui,vtrum iſta dos debeat conferri filio a
4 quo reperitur? Gl.diſtinguit,⁊ bene.† Sed quero,ſi auus nō vult
dotare,qualiter cōpelletur? Reſpondeo,iudicis officio.Caſus eſt
in l.qui liberos.de ritu.nup.ad cuius iudicis officium pertinebit
taxare dotem,quanta dos debeat dari.l.pꝛofectitia.§.j.ſ.de iure
5 do.An † autem frater teneatur dotare ſoroꝛem? Gl.eſt in l.cū plu
res.§.pen.ſ.de admin.tut.Facit l.qui filium.ſ.vbi pup.edu.⁊ gl.
in l.non omni.C.de admi.tut.⁊ ibi per doc.tetigi.ſ.ſol.ma.l.j.

ADDI

ADDITIONES.

a ¶Dedit dotem. Pro concordia aduerte nunquid illud quod
obuenit nepoti ab auo cenſeatur aduētitium.allegatur quod ſic
in l.qui in aliena.§.interdū.ff.de acq.her. Idē ſenſit gl.⁊ ibi Bar.
in l.queſitū.ff.de leg.j.allegatur Bar.in l.Gallus.§.quid ſi is.ff.
de lib.⁊ poſthu.Sed Alex.in l.ſed ſi.§.i arrogato.ff.de vul.⁊ pup.
alle.Bar.tenere cōtrarium in auth.ex teſtamēto.C.de ſecū.nup.
⁊ in hac l.dedit dotē.Tu dic,aut conſtat de mēte aui relinquētis
nepoti ex filio ꝙ queraẗ patri,⁊ ſic contemplatione patris ⁊ cen-
ſeaẗ profectitiū,⁊ ita procedat ſecunda op.s̃.relata.Aut vero con
ſtat de mēte aui.ꝙ non vult quicquam queri filio eidē que patri:⁊
tunc non queraẗ cōtemplatione patris ⁊ dicaẗ aduentitiū,⁊ pro-
cedat prima opi.Et bene,ſi videatur Bar.nō videẗ in aliquo diſ-
crepare. Adde conſilium Bar.cxxxj.incip.in dei nomine amen.
b ALEX.¶Pro nepte.Ad materiā huius l.vide ꝙ dicit Bar.in
cōſ.inci.in q.p̃dicta primo arguiẗ ꝙ dicta ⁊c.nota tū ꝙ au⁹ nō te
neẗ dotare neptē ex filio,ſed filius ipſe,ſecundū Bal.fin.in auth.
res que.C.communia de leg.Quid autem in patruo,⁊ alijs simili
bus an obligati ſint ad dotandum? Vide Ange.Imo.⁊ doc.in
l.j.s̃.ſo.ma.Quid autem in filio,⁊ filia.an teneantur dotare matrē,
vide tex.ꝙ non.⁊ ibi Ang.⁊ Iac.de Are.in l.ij.C.de preſcri.lon.
temp.⁊ Bal.in l.j.in fi.C.de inof.do.Quid in auo materno,vide
gl.⁊ Bar.in l.fi.C.de dotis promiſ.⁊ Bar.hic.
* CLAVD. DE SEISS. ¶Propter filium.Quid autem ſi ſit
pater ⁊ auus,quis ipſorum prius teneatur,vide Are.conſi.xvij.
⁊ in illo conſilio in vlt.dub.ponit.vtrum quando auus dotat ne-
ptem,debeat attendi totū patrimonium ipſius aui ad congruen
tem dotem, an vero ſolum portio.que ab inteſtato eſt peruentu-
ra ad patrem neptis,dato quod alij ſint filij.
c ALEX.¶Pro nepte.Tu vide gl.no.⁊ quod ibi dixi in l.qui in
aliena.§.interdum.de acqui.here.
d POMA.¶Aut eſt dubium.Vide Bar.conſi.cxxvij. Alex.in l.
qui in aliena.§.interdum,poſt gl.ibi ff.de acqui.here.Alexan.in l.
iiij.ff.ad l.fal.⁊ cōſi.viij.in.iij.vo.⁊ conſi.xxxvj.in ij.dub.j.vo.Ang.
in conſi.lxxviij.inci.in Dei nomine,ad iſtud dubium.

LEX VII.

SI nepotes. Oppon.j̃.titu.j.l.j.§.ſi ſit n·pos.
Sol.vt ibi.

LEX VIII.

1 ☞Variatio vſq; ad annum circa hereditatem admittitur.
a **NOnnunquam.** [a]Circa † hereditatem ad-
1 mittitur variatio vſq; ad
annum.h.d.⁊ eſt bona lex.In tex.ibi,difficilius quaſi di-
cat,ſi non petat bonorum poſſeſ.intra annum,non admittiẗ poſt.
Op.dicitur,quod admittitur variatio,contra C.de modo mul.l.
fina.⁊ j̃.de bon.lib.l.nam abſurdum.Dicit gl.hoc ſpeciale,quia
hic tractatur de hereditate parentū.Tu dic vt per Dy.extra de
regulis iuris.capitu.mutare conſilium,lib.vj.⁊ per eundem s̃.re-
rum amotarum.l.de rebus.Item op.de leg.j.§.ſed ⁊ ſi quidē per
contumaciam.s̃.eo.vbi perpetuo admittitur ad cauendum.Sol.
Ibi agnouit bono.poſſ.poſtea per contumaciam ceſſat cauere:
2 hic vero ante agnitam bo.poſ.recuſauit tenere.†Quero an bene
ficium l.vltime.C.de repu.here.habeat locum in filio emācipato.
Gl.que eſt ibi videtur dicere ꝙ ſic,per hunc text.Quidam Vl-
tramontani dicunt contrarium,ꝙ hic non repudiauit heredita-
tem,ſed recuſauit cauere.Ita dicit Iaco.de Are.dic vt dixi in l.
3 ſi quis ſuus.s̃.de iure delibe.Item quero † an beneficium l.vlt.C.
de repu.hered.habeat locum in hereditate auita.Ego conſului ꝙ
habeat locum.Primo habemus hic duas gl.Prima huius l.in
fi.Alia eſt gl.ij.Pro hoc videtur tex.in l.iuſta interpretatione.
in fin.⁊ l.appellatione parētis.j̃.de verb.ſigni.⁊ expreſſius in l.ſi
quis ſuus.s̃.de iure delib.vbi tex.loquitur generaliter de quoli-
bet ſuo.Tene iſta bene menti.

ADDITIO.

a ALEX.¶Nonnunquam.Quando admittiẗ variatio,per Bar.
late in l.de rebus.s̃.rerum amo.

LEX X.

1 ☞Collatio quādo habeat locum inter ſuccedentes diuerſo iure.
SI filius Iſta eſt ſingularis lex,⁊ bona.Videtis
1 ergo,†ꝙ in his,qui ſuccedunt diuerſo iu-
re habet locum collatio.Contra s̃.de contra ta.l.filium.§.⁊ hoc ſit
conſequens.So.Inſpecto rigore verborū non habet locum col-
latio in ſuccedentibus diuerſo iure,ſed inſpecto ſenſu interpreta
to ſecundum equitatem Sceuole,eſt locus collationi.quādo per
a uenientem per contratab.minuitur portio inſtituti.Op.j̃.[a]titu.
j.l.nec ipſa.vbi inter ſuccedentes diuerſo iure non fit collatio.
Solu.Hic licet diuerſo iure ſuccedant potuerunt tamen eodem
iure ſuccedere ſi voluiſſent,vnde habentur perinde,ac ſi eodem
iure ſucceſſiſſent:ibi ſecus,vt ibi not.Preterea,hic loquitur
quando per contratabu.totum teſtamentum irritatur:ibi ve-
ro quando teſtamentum tantum pro parte irritatur,vt ibi vi-
debitis.

ADDITIO.

a ALEX.Op.j̃.Vide infra titu.j.in l.pater.in v.q.per Bar.

LEX XI.

PAulus. Iſta eſt bona lex.Op.habetis hic,ꝙ ad-
ueniente conditione debiti quod poſſide
bas ex vna cauſa,incipis poſſidere ex alia cauſa.Simile
eſt in l.fundo.C.ad legem Falcidiam.⁊ l.ſub conditione.de ſolu.⁊
gl.eſt j̃.de acqui.poſ.l.iij.§.ex pluribus.¶Oppon.quod debi-
tum,quantumcunque conditio exiſtat,poſt mortem confera-
a tur.l.ij.§.id quoq;.s̃.eo.Gl.ſoluit[a]duobus modis.⁊ ambe ſunt di
uinationes,quare dic ꝙ lex contraria loquitur quando debetur
ſub quadam conditione ſimplici,que poteſt exiſtere poſt mortē
patris,⁊ in vita:ſed hic loquitur quando debetur ſub conditio-
ne,que extat tantum poſt mortem hoc expreſſo.⁊ ſic patri nō po-
tuit queri,l.fin.j̃.de ſtipu.ſeruo.⁊ ideo ceſſat collatio.

ADDITIO.

a ALEX.¶Gl.ſoluit.Vide Bar.in l.ſi fili⁹.in pri.de verbo.obli.

TITVLVS VII.

De collatione dotis.

¶Dictum eſt. s̃.de collatione in genere,nunc di-
citur de collatione dotis in ſpecie.

LEX I.

1 ☞Collatio dotis fit inter ſuccedētes de iure ciuili,etiā ſi nō petaẗ.
2 Collatio dotis fuit introducta ab Imperatore.
3 Collatio bonorum fit officio iudicis.
4 Specialiter aliquid circa dotem conſtituendi ratio.

1 **QVamuis.** Duo dicit in prin.Primo ꝙ
quod collatio dotis fit,etiam
ſi nō petaẗ ꝯtab.ſed inter ſuccedētes de iure ciui-
2 li.ꝙ ĩ alijs caſib.nō eſt.Secundo not.ꝙ† collatio
dotis eſt introducta ab Imperatore,alia eſt in-
3 troducta ex edicto pretoris.Tertio not.† quod
bonorum collatio fit p offi.iudi.ibi,pretor.⁊ in fi.ibi,per arbitrū.
fam.erc.hoc etiam not.j̃.eo.l.fi.⁊ C.eo.l.ſi ſoror.dicam j̃.eo.l.pater
4 filium.Quero,que†fuit ratio conſtituendi aliquid circa dotē ſpe-
cialiter? Reſpon.q2 pretor vocabat ad ſucceſſionē emancipatos
per contratab.vel ab inteſtato.grauauit eos onere collationis:ſ;
filios in poteſtate retētos nō grauauit onere collationis,qua ni-
hil poterant habere iure iſto,niſi caſtrenſe,vel quaſi ꝙ in collatio
ne non venit.Modo conſiderauit Imperator,ꝙ etiā filius in po
teſtatē retētus.de iure iſto poteſt habere proprium ſcilicet,dotē.
vt s̃.fam.erc.l.Pomponius Philadelphus,ideo inter fratres ne
emergat inequalitas introduxit collationem dotis.
1 ☞Nepotes ⁊ pronepotes an conferant patruis,⁊ quid econtra.
§.Si ſit nepos. Iſte §.ponit qu; caſus vſq; ad
§.cū dos.⁊ ponit ipſos tam breui-
ter,ꝙ impoſſibile eſſet breuius poni:⁊ eſt ſubtilis §.vide gloſ.que
incipit.hic agitur,⁊ vſq; ibi.ſed videtur.ponit caſum.ibi incipit
figuare contraria.Opp.ꝙ ſolis patruis.⁊ patruorū filijs confe-
rat,vt s̃.ti.j.l.ſi nepotes.hic autem dicitur,ꝙ conferunt inter ſe tā
tum,⁊ ſic eſt contra primum.ſecundum.⁊ quintū reſponſum.Di-
cit gl.ſpeciale eſt in dote.Cū enim loco ſui patris eſt,qui nō con-
ferret fratribus:vt s̃.titu.j.l.filium.ergo nec ipſe confert.Iſta ſol.
poſſet procedere in dote.non in alijs bonis neptis.Sed hic dicit
conferri dotem,⁊ alia bona ſua.ergo male,q2 quantū ad alia bo-
na,iſta ratio non concludit.Preterea ſi verum eſt,ꝙ ideo iſti ne-
potes non conferant patruis,q2 pater eorum nō teneretur cōfer-
re,in cuius patris locum ſuccedūt nepotes.ſequeretur ꝙ vbi ſo-
la neptis eſt,non tenebitur conferre patruo,ſicut nec pater eius
tenetur.Hoc autē eſt contra iſtū tex.iij.reſpō.quare male.Vnde
prima ſol.nō videtur vera,⁊ leges que dicūt.ꝙ nepotes ſuccedūt
in locum ſuorum parētum,intelligas in loco ſuorū:hoc eſt,in gra
du ſuorum parētum.vt perinde ſuccedant in locū parentum ſuo
rum,vt tantum habeant omnes nepotes,quantū pater habebat
vt s̃.tit.j.l.ſi nepotes.⁊ C.de le.he.auth.ceſſante.⁊ auth.poſt fra-
tres.⁊ auth.de here.ab inteſt.§.ſi igitur defunctus.ver.his aūt.
⁊ verſ.huiuſmodi vero.tamē in veritate iſti nepotes ex pſona ſua
a ſuccedunt[a]non ex perſona patris eorū.cui non fuit delata heredi
tas,⁊ nepotes conferunt ex pſona ſua.Vnde gl.dicit ꝙ ibi ambo
erant emācipati,hic nepos erat in poteſtate retēt⁹,cui ſoli fit iniu
ria:ꝙ declara.q2 ſi neptis iſta nō ſuccederet ille nepos ſuccederet